

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Poliisiammattikorkeakoulusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Poliisiammattikorkeakoulusta. Poliisiammattikorkeakoulu toimii sisäasiainministeriön hallinnonalalla. Laki korvaisi poliisikoulutuksesta annetun lain.

Tavoitteena on uudistaa Poliisiammattikorkeakoulua ja siellä suoritettavia tutkintoja koskevat säännökset siten, että poliisialan perustutkintona olisi ammattikorkeakoulututkinto ja jatkotutkintona ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Uudistus ei vaikuttaisi poliisimiehen virkaan nimitettyjen henkilöiden oikeuteen pysyä virassaan, mutta antaisi myös aikaisemmin poliisialalla virkatutkinnon suorittaneille mahdollisuuden kehittää osaamistaan suorittamalla poliisialalle suuntautunut ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavat ammattikorkeakoulututkinto ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto olisivat sisältönsä ja laajuutensa puolesta rinnastettavissa opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan korkeakouluissa suoritettuihin tutkintoihin.

Ehdotetun lain tavoitteena on myös uudistaa Poliisiammattikorkeakoulun sisäistä hal-

lintoa sekä opiskelijoiden asemaa koskevat säännökset. Ehdotetut säännökset lisäisivät Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja henkilöstön osallistumista oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoiden opintojen aikaiset oikeudet ja velvollisuudet sekä opintososiaaliset etuudet yhdenmukaistettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan ammattikorkeakouluissa opiskelevien tutkinto-opiskelijoiden oikeuksien, velvollisuuksien ja etujen kanssa.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi poliisin hallinnosta annetun lain Poliisiammattikorkeakoulua ja sen opiskelijoita koskevat säännökset sekä muutettavaksi opintotukilakia ja opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annettua lakia siltä osin kuin niissä säädetään voimassa olevassa laissa säädetyistä poliisin virkatutkinnoista.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Ensimmäiset uuden poliisialan ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijat voisivat aloittaa opintonsa elokuussa 2014.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Poliisiammattikorkeakoulun asema.....	4
Poliisiammattikorkeakoulun tehtävät.....	4
Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot.....	5
Tutkimus- ja kehittämistoiminta.....	5
Poliisiammattikorkeakoulun hallitus ja rehtori.....	5
Järjestyssääntö.....	5
Opiskelijavalinta.....	6
Opiskelijan velvollisuudet.....	6
Koulutuksesta erottaminen, kirjallinen varoitus ja suullinen huomautus.....	6
Koulutus ja varusteet.....	6
Opintososiaaliset edut.....	6
2.2 Kansainvälinen kehitys.....	7
Yleinen eurooppalainen kehitys.....	7
Erasmus-ohjelma.....	7
Bolognan prosessi.....	7
Pohjoismainen poliisikoulutus.....	7
2.3 Nykytilan arviointi.....	9
Poliisin työn osaamisvaatimusten muuttuminen.....	9
Koulutuksen laadun arviointi opiskelijoiden ja ulkopuolisten arvioijien näkökulmasta.....	10
Tutkimus- ja kehittämistoiminta.....	10
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Säätelyvaihtoehdot.....	11
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	13
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	13
Nykyiset opintososiaaliset edut.....	13
Esiteksen mukaiset opintososiaaliset edut.....	13
Vertailu poliisin perustutkintoa ja poliisin ammattikorkeakoulututkintoa suorittavan opintososiaalisista eduista.....	14
4.2 Henkilöstövaikutukset.....	15
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	15
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	15
4.5 Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon.....	16
5 ASIAN VALMISTELU.....	16
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	16
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	17
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	17
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18

1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	18
1.1	Laki Poliisiammattikorkeakoulusta.....	18
	1 luku. Yleiset säännökset.....	18
	2 luku. Hallinto.....	19
	3 luku. Tutkinnot ja opetus.....	20
	4 luku. Opiskelijavalinnat.....	23
	5 luku. Opiskelijat.....	25
	6 luku. Henkilöstö.....	29
	7 luku. Erinäiset säännökset.....	29
	8 luku. Voimaantulo.....	30
1.2	Laki poliisin hallinnosta.....	31
1.3	Opintotukilaki.....	32
1.4	Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta.....	32
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET.....	32
3	VOIMAANTULO.....	32
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	32
	LAKIEHDOTUKSET.....	38
	1. Laki Poliisiammattikorkeakoulusta.....	38
	2. Laki poliisin hallinnosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta.....	48
	3. Laki opintotukilain 3 §:n muuttamisesta.....	48
	4. Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	49
	LIITE.....	50
	RINNAKKAISTEKSTIT.....	50
	3. Laki opintotukilain 3 §:n muuttamisesta.....	50
	4. Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	51

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävistä, poliisialan tutkinnoista, poliisin perustutkintokoulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä sekä opiskelijan asemasta säädetään poliisikoulutuksesta annetussa laissa (68/2005), poliisikoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (283/2005) sekä Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan opintososiaalisista eduista annetussa sisäasiainministeriön asetuksessa (1250/2007).

Poliisiammattikorkeakoulu toimii sisäministeriön hallinnonalalla Poliisihallituksen alaisena poliisiyksikkönä, mistä syystä Poliisiammattikorkeakoulussa annettavan opetuksen vahvuutena on tiivis työelämäyhteys. Poliisiammattikorkeakoulun opettajista noin 70 % on palvellut poliisin operatiivisissa tehtävissä ennen opettajaksi tuloa.

Poliisin perustutkinnon suorittaneeseen henkilöön poliisin virassa, jäljempänä peruspoliisityössä, kohdistuvien osaamisvaatimusten arvioidaan kuitenkin kasvavan tulevaisuudessa. Suomalaisen yhteiskunnan moniarvoistumisen ja monikulttuurisuuden odotetaan lisääntyvän. Käytännön operatiivista työtä tekevä poliisipartio joutuu yhä useammin sovittelemaan erilaisen kulttuuritaustan omaavien henkilöiden välisiä konflikteja vieraalla kielellä tai perustelevaan toimenpiteensä vakuuttavasti ja avoimesti poliisiin kriittisesti suhtautuvalle henkilölle. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen, suomalaisten tuomioistuinten ja ylimpien laillisuusvalvojien korostama perusoikeusmyönteinen tulkinta sovellettaessa poliisin toimivaltuus-säännöksiä edellyttää kehittyntä oikeudellista ajattelua. Käytännön operatiivista työtä tekevä poliisipartio joutuu tarkastelemaan kriittisesti työssä noudatettuja käytäntöjä ja tekemään tapauskohtaisia ratkaisuja, jotka merkitsevät puuttumista henkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen tai vapautteen. Kehittyvän teknologian, erityisesti tietotekniikan, hyödyntäminen poliisin työssä edellyttää tiedon analysointitaitoja ja ongelmanratkaisutaitoja. Siten peruspoliisityötä tekevien osaamisvaatimukset kasvavat jatkuvasti.

Peruspoliisityössä osaamisvaatimukset ovat niin laajoja, että kysymys on asiantuntijatyöstä, mistä syystä olisi perusteltua kehittää poliisin peruskoulutuksesta ammattikorkeakoulututkinto. Samalla poliisitoimen johtaminen on muuttumassa asiantuntijoiden johtamiseksi, mistä syystä peruskoulutuksen jälkeisestä johtamiskoulutuksesta olisi perusteltua kehittää ylempi ammattikorkeakoulututkinto.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Poliisiammattikorkeakoulun asema

Poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakoulu on Poliisihallituksen alainen poliisiyksikkö. Poliisin hallinnosta annetun lain 4 §:n ja poliisikoulutuksesta annetun lain 1 §:n mukaan Poliisihallitus vahvistaa Poliisiammattikorkeakoulun tulostavoitteet ja päättää Poliisiammattikorkeakoulun toimintaan osoitettavasta määrärahasta.

Poliisihallitus nimittää Poliisiammattikorkeakoulun hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä vahvistaa tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmat ja opiskelijavalinnan perusteet sekä ammatillisen erikoistumiskoulutuksen opetussuunnitelmat.

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävät

Poliisikoulutuksesta annetun lain 2 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisikoulutukseen rekrytoinnista, tutkintoa suorittamaan otettavien opiskelijavalinnoista, poliisin perus- ja jatkotutkinnoista, oppilaitoksessa annettavasta täydennyskoulutuksesta sekä poliisialaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Poliisiammattikorkeakoulu järjestää tutkintoihin liittyvää koulutusta, ammatillisia erikoistumisopintoja sekä muuta turvallisuusalan koulutusta.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot

Poliisiammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa poliisin perustutkinto, poliisialipäällystötutkinto sekä poliisipäällystön tutkinto. Poliisikoulutuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentin sekä korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen (464/1998) 9 §:n 2 momentin mukaan poliisipäällystön tutkinto on poliisialan ammattikorkeakoulututkinto.

Poliisin perustutkinnon laajuus on vähintään 165 opintopistettä. Poliisin perustutkinto muodostuu perusopinnoista, ohjatusta työharjoittelusta, sekä kenttätyöjakson aikana suoritettavista ammattiopinnoista ja päättötyöstä. Ohjatun työharjoittelun ja kenttätyöjakson ajaksi opiskelija nimitetään nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen Poliisiammattikorkeakoulun osoittamaan poliisiyksikköön.

Poliisialipäällystötutkinnon laajuus on vähintään 45 opintopistettä. Poliisialipäällystötutkinto muodostuu pakollisista opinnoista, valinnaisista opinnoista sekä tutkielmasta.

Poliisipäällystön tutkinnon laajuus on vähintään 180 opintopistettä. Poliisipäällystön tutkintoon johtavat opinnot järjestetään kaksiosaisena koulutusohjelmana. Poliisipäällystön tutkinto muodostuu perusopinnoista, ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, harjoittelusta sekä opinnäytetyöstä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Poliisiammattikorkeakoulussa tehdään riippumatonta yhteiskunta- ja käyttäytymistieteellistä poliisialan tutkimusta. Tutkimus kohdistuu lähinnä rikollisuuteen, rikosten torjuntaan, poliisitoimintaan ja muihin poliisihallinnon kannalta keskeisiin kysymyksiin. Tutkimustoiminta on pitkäjänteistä ja siinä noudatetaan muiden korkeakoulujen tavoin yleisesti hyväksytyjä tieteellisiä periaatteita ja eettisiä vaatimuksia. Tutkimustuloksia julkaistaan sekä kotimaisissa että kansainvälisissä tieteellisissä ja muissa julkaisuissa.

Poliisiammattikorkeakoulun hallitus ja rehtori

Hallituksessa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä yksitoista jäsentä, jotka edustavat opetusalaa, poliisialaa ja poliisitoimintaan liittyviä muita sidosryhmiä sekä Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöä ja opiskelijoita.

Hallituksen tehtävänä on kehittää, ohjata ja seurata Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa, tehdä esityksiä toiminnan ja siinä annettavan koulutuksen kehittämiseksi sekä ratkaista oikaisuvaatimukset, jotka koskevat päätöstä opiskelijavalinnasta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opiskelun keskeyttämisessä, varoituksen antamisesta tai koulutuksesta erottamisesta. Hallitus tekee Poliisihallitukselle esityksen poliisin tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmien ja valintaperusteiden sekä vähintään 45 opintopisteen laajuisen ammatillisen erikoistumiskoulutuksen opetussuunnitelmien vahvistamiseksi. Hallitus ratkaisee asiat Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin tai hänen määräämänsä virkamiehen esittelystä.

Sisäasiainministeriö nimittää rehtorin Poliisiammattikorkeakoulun hallituksen annettua viran hakijoista lausuntonsa. Rehtorin tehtävänä on johtaa, kehittää ja valvoa Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa. Poliisiammattikorkeakoululla on oltava ohjesääntö, jonka Poliisiammattikorkeakoulu vahvistaa. Ohjesäännöllä voidaan antaa Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin ratkaistavaksi kuuluvia asioita koulun muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Järjestyssääntö

Poliisiammattikorkeakoululla on järjestyssääntö, jonka Poliisiammattikorkeakoulu antaa. Järjestyssäännössä voidaan antaa opiskeluyhteisön turvallisuuden ja viihtyvyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja käyttäytymisestä oppilaitoksessa, sen alueella ja asuntolassa sekä suoritettaessa koulutukseen liittyviä tehtäviä ja harjoituksia. Määräyksiä voidaan antaa aseistuksesta, Poliisiammattikorkeakoulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liik-

kumisesta oppilaitoksessa, sen alueella ja asuntolassa.

Opiskelijavalinta

Poliisiammattikorkeakoulu valitsee poliisin perustutkinnon, poliisialipäälystötutkinnon ja poliisipäälystön tutkinnon opiskelijat.

Poliisin perustutkinnon opiskelijaksi valittavalta edellytetään Suomen kansalaisuutta, lukion oppimäärää tai ylioppilastutkintoa taikka ammatillista perustutkintoa, vuoden pituista työkokemusta, B-luokan ajo-oikeutta sekä sopivuutta poliisin ammattiin. Sopivuutta arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijaksi hakeutuvan henkilön terveydentila sekä elämäntavat. Opiskelijavalinnassa käytetään valintakoetta. Poliisiammattikorkeakoulu ei ole mukana yhteisvalinnassa.

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan on suoritettava opintonsa opintosuunnitelmassa määrättyssä ajassa. Poliisiammattikorkeakoulu voi opiskelijan hakeuksesta tai omasta aloitteestaan keskeyttää opiskelijan opinnot määräajaksi. Opinnot voidaan keskeyttää esimerkiksi opiskelijan pitkäaikaisen sairauden tai opiskelijaan kohdistuvan rikosepäilyn vuoksi.

Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä poliisin perustutkintoa opiskeleva on velvollinen suorittamaan koulutuksen aikana päivistystehtäviä ja muita vastaavia opintoihin liittyviä tehtäviä. Opiskelijoita voidaan käyttää myös poliisitehtävissä toisen poliisiyksikön apuna.

Poliisin perustutkintoa suorittava on velvollinen Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä osallistumaan päihdetestiin, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija esiintyy päihtyneenä koulutuksessa tai harjoitteluun liittyvässä työssä.

Opiskelija ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutaakaan koulutuksen yhteydessä tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Rangaistus vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n tai 40 luvun 5 §:n mukaan.

Koulutuksesta erottaminen, kirjallinen varoitus ja suullinen huomautus

Poliisiammattikorkeakoulu voi erottaa opiskelijan koulutuksesta poliisin arvolle sopimattoman käyttäytymisen, opetukseen osallistumisen laiminlyönnin tai järjestysäännön rikkomisen perusteella, ellei kirjallinen varoitus ole riittävä seuraamus. Opetukseen osallistumisen laiminlyönnin ja järjestyssäännön rikkomisen seuraamuksena voidaan opiskelijalle antaa kirjallisen varoituksen sijasta suullinen huomautus. Poliisin arvolle sopimattomalla käyttäytymisellä tarkoitetaan käytöstä, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien rehelliseen, luotettavaan ja oikeudenmukaiseen hoitoon. Opetukseen osallistumisen laiminlyönnillä tarkoitetaan luvatonta poissaoloa oppitunnilta. Koulutuksesta voidaan erottaa myös opiskelija, joka on antanut vääriä tietoja tai salannut tietoja pyrkiessään opiskelijaksi, taikka opiskelija, joka on osoittautunut poliisin ammattiin sopimattomaksi, kieltäytynyt osallistumasta päihdetestaukseen tai antanut päihteiden väärinkäyttöä osoittavan näytteen. Lisäksi koulutuksesta erottaminen on mahdollista, mikäli opiskelija ei jatka opintojaan keskeytyksen jälkeen tai perusteita perustutkintokoulutuksen jatkamiselle ei enää ole. Perustutkintokoulutuksesta erotetun opiskelijan määräaikainen nuoremman konstaapelin virkasuhde, johon hänet on nimitetty työharjoittelu- tai kenttätyöjakson suorittamiseksi, päättyy samalla.

Koulutus ja varusteet

Poliisiammattikorkeakoulussa annettu virkatutkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta.

Poliisiammattikorkeakoulu hankkii poliisin perustutkintoa suorittaville poliisikokelaille poliisin virkapuvun sekä luovuttaa koulutuksen ajaksi perustutkinnon opiskelijan käyttöön voimankäyttövälineet.

Opintososiaaliset edut

Poliisiammattikorkeakoulu maksaa poliisin perustutkintoa suorittavalle poliisikokelaille päivärahaa. Poliisiammattikorkeakoulu jär-

jestää poliisin perustutkinnon, poliisialipäällystötutkinnon ja poliisipäällystön tutkinnon opiskelijoille tutkintoon kuuluvien lähiopetusjaksojen ajaksi maksuttoman majoituksen, ruokailun sekä yleislääkäritasoisen terveydenhoidon. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu järjestää kiireellisessä tapauksessa sairaanhoidon ja kustantaa opiskelijalle aiheutuneet terveydenhoidon kustannukset, jos hoidon tarve on ilmennyt lähiopetusjakson aikana, jollei opiskelijalla ole oikeutta saada korvausta kustannuksista muulla perusteella.

2.2 Kansainvälinen kehitys

Yleinen eurooppalainen kehitys

Poliisikoulutusta koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä ei ole.

Euroopan maissa poliisitoimintaa koskeva lainsäädäntö, poliisin organisaatio ja poliisikoulutuksen järjestäminen vaihtelevat, eikä mitään yhteistä eurooppalaista poliisikoulutuksen mallia ole vielä olemassa. Joissakin maissa poliisi-instituutio järjestää koulutuksen itsenäisesti tai tarjoaa sen yhteistyössä yleisen yliopiston kanssa, kun taas toisissa opinnot tarjoaa jokin yksityinen oppilaitos. Joissakin maissa on käytössä osittain molemmissa koulutuksen järjestämistapoja. Eurooppalaisten poliisioppilaitosten kesken tehdään kuitenkin yhteistyötä, jossa merkittävä asema on ylempien lainvalvontaviranomaisten kouluttamiseksi vuonna 1999 perustetulla Euroopan poliisiakatemialla. Euroopan poliisiakatemia on oppilaitosverkotoperaatioilla toimiva Euroopan unionin erillisvirasto, jonka toimintaan kuuluu asiantuntijavaihto, yhteisen opetusmateriaalin tuottaminen sekä tutkimustoiminta.

Erasmus-ohjelma

Merkittävä kansainvälisen yhteistyön muoto poliisikoulutuksessa on Erasmus-ohjelma (European Region Action Scheme for the Mobility of University Students; yliopisto-opiskelijoiden liikkuvuutta koskeva eurooppalainen alueellinen toimintasuunnitelma). Erasmus-ohjelman avulla tuetaan eurooppalaisten korkeakoulujen yhteistyötä sekä korkeakoulujen välistä opiskelija- ja opettaja-

vaihtoa. Ohjelma tukee myös korkeakoulujen ja työelämän välistä yhteistyötä ja liikkuvuutta.

Bolognan prosessi

Poliisikoulutuksen kehittämistä koskevissa ratkaisuisissa on vaikutteita laajemmasta eurooppalaisesta yhdentymiskehityksestä eli Bolognan prosessista, jonka tavoitteena on yhtenäisen eurooppalaisen koulutusjärjestelmän syntyminen. Keskeisiä piirteitä Bolognan prosessissa ovat kaksiportainen tutkintorakenne, eurooppalainen opintojen mitoitustajärjestelmä (European credit transfer system, ECTS), liikkuvuuden lisääminen sekä yhtenäiset laadunarvioinnin menetelmät ja tasomäärittelyt eurooppalaisessa tutkintojen viitekehityksessä (European Qualification Framework, EQF). Hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 38/2012 vp) laiksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehityksestä ehdotetaan säädettäväksi Suomen kansalliseen koulutus- ja tutkintojärjestelmään kuuluvien tutkintojen, oppimäärien ja muiden laajojen osaamiskokonaisuuksien jaottelusta niiden edellyttämän osaamisen perusteella viitekehityksen kahdeksalle vaatavuustasolle.

Bolognan prosessin myötä poliisien koulutustaso on Euroopan laajuisesti noussut, eri maiden väliset opetusohjelmat ovat yhtenäistyneet ja mahdollisuudet maiden väliseen yhteistyöhön ovat lisääntyneet. Viidessätoista maassa ylemmän- tai keskitason toimiin eli päällystö- ja alipäällystötehtäviin vaaditaan joko ylemmän korkeakoulututkintotason tai alemman korkeakoulututkintotason osaaminen. Peruspoliisityössä eli miehistötasolla toimivilta poliiseilta vaaditaan vähintään alemman korkeakoulututkintotason koulutus neljässä Euroopan maassa: Bulgariassa, Irlannissa, Norjassa ja Slovakiassa.

Pohjoismainen poliisikoulutus

Ruotsi

Ruotsissa poliisikoulutusta annetaan poliisihallituksen alaisessa Poliisikorkeakoulussa (Polishögskolan) sekä kahdessa sopimusyliopistossa, joissa voidaan suorittaa po-

liisitutkinto (polisexamen), joka ei ole kuitenkaan korkeakoulututkinto.

Poliisihallitus vastaa tutkintokokonaisuuksista, mutta Poliisikorkeakoulu ja soti-musyliopistot vastaavat itse omista opinto-ohjelmistaan.

Poliisitutkinto muodostuu kahden vuoden pituisista teoreettisista ja käytännöllisistä opinnoista sekä kahdenkymmen viikon pituisesta ohjatusta työharjoittelusta. Soti-musyliopistoissa opiskelevat suorittavat käytännölliset opinnot yleensä Poliisikorkeakoulussa.

Poliisitutkinnon laajuus vastaa eurooppalaisen opintojen mitoitusjärjestelmän mukais-ta 120 opintopistettä.

Poliisin jatkokoulutusta järjestetään eri laajuisina kokonaisuuksina ja sitä annetaan työ-tehtävien ja aseman mukaan.

Norja

Norjassa poliisikoulutusta annetaan oikeus- ja poliisiministeriön alaisessa Poliisikorkeakoulussa (Politihøgskolen), jossa voidaan suorittaa perustutkintona korkeakoulututkinto sekä ylempi korkeakoulututkinto. Poliisikorkeakoulu on saanut korkeakoulun aseman vuonna 2004, ja siellä suoritettavat korkeakoulututkinnot vastaavat täysin yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa suoritettavia tutkintoja.

Poliisikorkeakoulun toimintaa ohjaavat oikeus- ja poliisiministeriön lisäksi poliisijoh-to, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Norjan koulutuksen laadunvarmistusneuvosto. Poliisikorkeakoulun hallitus ja oikeus- ja poliisiministeriö vahvistavat tutkintojen opetus-suunnitelmat.

Korkeakoulututkinnon (bachelorgrad) laajuus on 180 opintopistettä. Tutkintoon kuuluu teoreettisia ja käytännöllisiä opintoja sekä ohjattu työharjoittelu. Korkeakoulututkinto antaa valmiudet poliisin työhön.

Ylemmän korkeakoulututkinnon (mastergrad) laajuus on 120 opintopistettä. Ylempi korkeakoulututkinto antaa valmiudet poliisissa tehtävään tutkimustyöhön. Ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijaksi voidaan ottaa myös muun korkeakoulututkinnon kuin poliisikoulutuksen saanut hakija, jolla on kolmen vuoden työkokemus.

Norjan Poliisikorkeakoulun tutkintojen tuottama taitotaso on arvioitu eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen mukaisesti.

Tanska

Tanskassa poliisikoulutusta annetaan oikeusministeriön alaisessa Poliisikoulussa (Politiskolen), jossa voidaan suorittaa perustutkintona korkeakoulututkinto (grunduddannelsen). Poliisikoulussa on annettu korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta vuodesta 2009 alkaen, mutta poliisikoulutuksen kehittäminen korkeakoulutasoiseksi jatkuu vielä vuoteen 2014.

Tanskassa on tavoitteena, että Poliisikoulussa korkeakoulututkinnon suorittaneet poliisit voisivat aloittaa ylempään korkeakoulututkintoon johtavat opinnot Aalborgin yliopistossa vuonna 2013. Ylempään korkeakoulututkinnon opintoihin liittyvä kehitystyö on vielä kesken.

Poliisikoulun rehtori vahvistaa alemman korkeakoulututkinnon opetussuunnitelman ja Aalborgin yliopisto ylempään korkeakoulututkinnon opetussuunnitelman.

Korkeakoulututkinnon laajuus on 180 opintopistettä. Tutkintoon kuuluu teoreettisia opintoja ja ohjattua työharjoittelua.

Ylemmän korkeakoulututkinnon laajuus tulee olemaan 60 opintopistettä. Ylemmän korkeakoulututkinnon tarkoituksena on kehittää opiskelijoiden analyttisiä taitoja.

Islanti

Islannissa poliisikoulutusta annetaan sisäasiainministeriön alaisessa oppilaitoksessa (Lögregluskóli), jossa voidaan suorittaa poliisin perustutkinto.

Oppilaitoksen rehtori vahvistaa oppilaitoksen opetussuunnitelmat.

Poliisin peruskoulutus muodostuu kahdesta neljän kuukauden pituisesta oppilaitosjaksosta ja neljän kuukauden pituisesta työharjoittelusta.

Johtamiskoulutukseen painottuvaa jatkokoulutusta annetaan yhteistyössä Islannin yliopiston kanssa.

Islannin poliisikoulutusta ei ole mitoitettu eurooppalaisen opintojen mitoitusjärjestelmän mukaan.

2.3 Nykytilan arviointi

Poliisin työn osaamisvaatimusten muuttuminen

Poliisi on keskeinen sisäisen turvallisuuden ylläpitäjä. Poliisin rooliin kohdistuu edelleen kasvavia toimintaodotuksia, jotka edellyttävät poliisilta laajaa asiantuntemusta, oman toimintansa jatkuvaa kehitystyötä sekä toimintaympäristön muutosten ennakointi- ja arviointikykyä. Verkostoyhteistyöhön on kyettävä tuottamaan poliisitoiminnassa syntyvää tietoa, hyödyntämään muiden tuottamaa tietoa, sekä tekemään tämän tiedon pohjalta perusteltuja johtopäätöksiä.

Poliisipalveluiden käyttäjät muodostuvat hyvin erilaisista henkilöryhmistä. Kansalaiset odottavat asiallista ja osaavaa poliisitoimintaa, jonka avulla heidän turvallisuudestaan kyetään riittävässä määrin huolehtimaan. Myös rikostutkinta edellyttää laajaa osaamista. Toisessa ääripäässä ovat ammattimaiseen ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen osalliset henkilöt, toisessa satunnaisesti rikoksiin syyllistyneet henkilöt.

Poliisityön muuttuvia osaamisvaatimuksia kuvaavat myös poliisilakiin (493/1995) tehdyt useat muutokset sekä vuoden 2014 alusta voimaan tulevan poliisilain (872/2011) poliisin tehtäviä ja poliisitoiminnan periaatteita koskevat säännökset. Tällaisia säännöksiä ovat esimerkiksi säännökset perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta tai kansainvälisestä yhteistyöstä. Palvelutarpeista johtuva viranomaisyhteistyö on lisääntynyt ja muuttunut osin lakisääteiseksi. Monen yhteistyötahoa edustavan virkamiehen tai työntekijän kelpoisuusvaatimuksena on korkeakoulututkinto tai ylempi korkeakoulututkinto käsiteltävien asioiden vaatavuuden ja niiden käsittelemiseen tarvittavan osaamisen vuoksi. Jokainen poliisimies osallistuu tähän yhteistyöhön esimerkiksi syyttäjän tai sosiaaliviranomaisen kanssa, ja tarvitsee tehtävässään vastaavan tasoista osaamista kuin yhteistyökumppaninsa.

Poliisipalvelut on kyettävä tuottamaan mahdollisimman laajassa mitassa ensimmäisen paikalle saapuvan poliisipartion (ensipartio) avulla. Työhön liittyvät ratkaisut tehdään tuossa samassa yhteydessä käytettävissä ole-

vien tietojen perusteella. Poliisin peruskoulutuksesta valmistuvat toimivat suoraan näissä tehtävissä. Poliisin käytettävissä olevat tietojärjestelmät antavat yhä paremman tuen ensipartiolle ja ylipäänsä kentällä tehtävälle poliisityölle. Poliisimiehen on kyettävä jäsentämään tämä tarjolla oleva tieto tehokkaalla tavalla.

Poliisi tarvitsee työssään monen tieteenalan tietoa ja hänen tulee osata hyödyntää tuota tietoa poliisitoiminnallisessa tilanteessa oikealla tavalla. Poliisin työkenttä on laaja ja poliisin tutkintokoulutus on tarkoituksella toteutettu yleistutkintoperiaatteella, joka antaa mahdollisuuden työskennellä kaikilla poliisitoimen alueilla. Tutkinon uudistuksen tarkoituksena on syventää näitä tietoja aina edistyneelle tasolle saakka siten, että tutkinon suorittanut ymmärtää paremmin alaan liittyvät teoriat, keskeiset käsitteet, menetelmät ja periaatteet sekä kykenee myös arvioimaan niitä kriittisesti.

Poliisityö on suurelta osalta asiantuntijatyötä, jossa tarvittaessa yksittäinen poliisimies työskentelee tavoitteellisesti toimivaltansa perusteella hänelle osoitetun työtehtävän parissa. Yksittäinen työskentely vaihtuu sulavasti partio- ja tiimityöskentelyksi tilanteissa, joissa yksilöiden hankkimien tietojen käsittely, koostaminen ja tarvittavien johtopäätösten tekeminen on tarpeellista. Poliisityön kiinnostavuus perustuukin pitkälti sen monipuolisuuteen ja vaihtelevuuteen sekä työtehtävien haastavuuteen.

Yleinen tietoisuus poliisia koskevasta lainsäädännöstä on lisääntynyt ja ihmiset edellyttävät saavansa laadukkaita poliisipalveluita. Jokaisen poliisimiehen onkin kyettävä jatkuvasti arvioimaan ja kehittämään omaa toimintaansa sekä omattava valmiudet jatkuvaan oppimiseen. Poliisityö on ennen kaikkea vuorovaikutusammatti ja tämä merkitsee korkeaa vaatimusta käytännön viestintäosaamiselle. Sekä suullinen että kirjallinen viesti tulee osata muotoilla niin, että ammatillaiset ja suuri yleisö kykenevät sen ymmärtämään tarkoitettulla tavalla. Viestinnässä tarvitaan kansalliskielten lisäksi vähintään yhtä vierasta kieltä.

Poliisilta vaaditaan edellä kuvatulla tavalla yhä korkeatasoisempaa osaamista, minkä vuoksi koulutuksen uudistaminen korkea-

asteen koulutukseksi on ensiarvoisen tärkeää. Poliisiammattikorkeakoulu on johdonmukaisesti kehittänyt toimintaansa erityisesti poliisioppilaitosten 1 päivänä tammikuuta 2008 tapahtuneen yhdistämisen jälkeen. Kehitystyötä ovat olleet esimerkiksi poliisin perustutkintokoulutuksen opinnäytetyöskentelyn kehittäminen, opetussuunnitelmien kehittäminen, osaamisperusteisiksi, palautejärjestelmän kehittäminen, opettajien täydennyskoulutuksen käynnistäminen ja opettajaopintojen tukeminen, kansainvälisen toiminnan kehittäminen sekä oppilaitoksen laadunvarmistusjärjestelmän auditointiin osallistuminen. Kuitenkin vasta tutkinnonuudistuksen toteuttaminen esitetyllä tavalla mahdollistaa oppilaitoksen kehittämisen edelleen ja työelämän osaamisvaatimuksiin vastaamisen.

Koulutuksen laadun arviointi opiskelijoiden ja ulkopuolisten arvioijien näkökulmasta

Tutkija Teemu Kemppaisen (Opiskelijoiden tutkimussäätiö, 2011) tekemässä selvityksessä tarkasteltiin Poliisiammattikorkeakoulun perus- ja jatkotutkinto-opiskelijoiden näkemyksiä koulutuksen laadusta (Opiskelijoiden ammattikorkeakoulu 2010 -tutkimus). Arvioidessaan opiskelun ja opetuksen eri osa-alueita vastaajat olivat erityisen tyytyväisiä opettajien ammattitaitoon ja koulutusohjelman sisältöön. Harjoittelua pidettiin keskeisenä osana opintoja. Koulutus antaa opiskelijoiden mukaan hyvät valmiudet ammatilliseen kehittymiseen tulevaisuudessa, ja sen koetaan kehittävän erityisesti ryhmätyöskentelytaitoja sekä ammatillista asiantuntemusta ja pätevyyttä. Vähiten valmiuksia koetaan saatavan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä kansainväliseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön.

Myös korkeakoulujen arviointineuvoston helmikuussa 2012 tekemässä laadunvarmistusjärjestelmän auditoinnissa Poliisiammattikorkeakoulun selkeäksi vahvuudeksi nostettiin koulutuksen ja työelämän kiinteä yhteys ja ajankohtaisen työelämä tietouden siirtyminen tehokkaasti korkeakoulun toimintaan. Kuitenkin koulutuksen ja tutkimuksen välistä vuorovaikutusta tulisi Poliisiammattikorkeakoulussa lisätä ja hyödyntää suunnitelmallisemmin, ja Poliisiammattikorkeakoulua kos-

kevia säädöksiä kehitettäessä yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja vaikuttavuus tulisi huomioida nykyistä paremmin. Kehittämisen tarvetta nähtiin myös opiskelijoiden roolin sekä kansainvälisyyden lisäämisessä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Poliisin perustutkintokoulutus on ammatillinen rekrytointiväylä poliisihallinnon poliisi-tehtäviin. Se ei kuitenkaan anna nykyisin riittäviä perusvalmiuksia tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Näitä tietoja ja taitoja on opetettu vasta päällystökoulutuksessa.

Poliisiammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminnassa korostuvat valtakunnalliset tavoitteet. Tutkimustietoa käytetään muun muassa ministeriötason strategisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä erilaisten uudistusten arvioinnissa. Esimerkkinä voidaan mainita oppilaitoksen julkaisema Poliisin toimintaympäristö -katsaus (2012), jossa on tuotettu päätöksenteon taustaksi yhteiskunnallista kehitystä ja turvallisuustilannetta koskevaa kotimaista ja kansainvälistä tietoa.

Poliisiammattikorkeakoululla on kiinteät yhteydet tiedeyhteisöön, mikä on edistänyt tiedeyhteisön hyväksymien tieteellisten ja eettisten periaatteiden omaksumista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa Poliisiammattikorkeakoulua koskevat säännökset siten, että poliisin peruskoulutus muutettaisiin ammattikorkeakoulututkinnoksi ja sen jälkeinen johtamiskoulutus ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi kehittämällä tutkintojen osaamistavoitteita vastaamaan työelämän kasvaneita vaatimuksia. Samalla tutkintorakenne muutettaisiin yhdenmukaiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnollalla toimivien ammattikorkeakoulujen kanssa, mikä lisäisi tutkintojen vertailtavuutta ja aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista. Tarkoituksena on tarkistaa ja täydentää Poliisiammattikorkeakoulun asemaa, tehtäviä, hallintoa, tutkintoja, opetusta sekä opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia kos-

keviä säädöksiä vastaamaan ammattikorkealainsäädännön kehittymistä sekä poliisi-työn ja -opintojen asettamia erityisiä vaatimuksia.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät nykyisessä poliisin koulutuksessa annettavien valmiuksien lisäksi myös uudenlaisia valmiuksia, jotka ovat tarpeellisia esimerkiksi teknistä erikoistumista edellyttävissä tehtävissä, kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä, organisaation kehittämisessä sekä vaativissa esimiestehtävissä. Erilaisten tietolähteiden hyödyntäminen sekä tilasto- ja tutkimustiedon lukutaito ovat entistä tärkeämpiä osa-alueita poliisin työssä. Tutkinnon uudistuksen avulla ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista poliiseista tulee aikaisempaa selkeämmin turvallisuuden korkeakoulutettuja asiantuntijoita, jotka kykenevät toimintaansa näkemään sekä poliisityön osuuden että erilaiset yhteistyömahdollisuudet muiden toimijoiden kanssa. Koulutuksen sisällössä säilytetään nykyinen tiivis työelämäyhteys, mutta teoriapohjaa laajennetaan ja mukaan otetaan menetelmäosaaminen ja opinnäyte-työskentely.

Suomalaisessa yhteiskunnassa tulevaisuudessa tapahtuva moniarvoistuminen, monikulttuurisuus ja yhä laajeneva kansainvälistyminen edellyttävät viranomaistoimijoilta arvoneutraaliutta ja kulttuurien tuntemusta.

Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden strategia *Kohti eurooppalaista turvallisuusmallia* (2012) pitää strategista lainvalvontaviranomaisten koulutuksen kehittämistä keskeisenä tavoitteena, jolla varmistetaan edistyneen teknologian tehokas käyttö, edistetään eurooppalaisten lainvalvontaelinten yhteistä toimintakulttuuria ja helpotetaan rajat ylittävää yhteistyötä. Strategian mukaan kansalliseen koulutukseen olisi sisällytettävä eurooppalaisia osia sekä kehitettävä vaihtoehtoja Erasmus-mallin pohjalta.

Samalla kun sisäisen turvallisuuden viranomaisten tehokkaan toiminnan turvaaminen edellyttää jatkuvaa toimintaympäristön analyysiä, myös operatiivisen toiminnan on oltava tietojohtoista. Sisäisen turvallisuuden ohjelma *Turvallisempi huomina* (2012) korostaa tiedustelu- ja analyysitoimintaan perustuvaa tietoperusteista poliisitoiminnan johta-

mista niin rikollisuuden torjunnassa kuin katurvallisuuden ylläpidossa.

Suomen poliisiorganisaation henkilöstömäärä suhteutettuna väestöpohjaan on Euroopan unionin pienin. Lisäksi Suomi on pääosin verraten harvaan asuttu maa. Näistä seikoista johtuen valtaosassa maata hälytystehtävissä olevien poliisipartioiden etäisyydet toisistaan ovat pitkät. Suomalainen poliisitoiminta pohjautuu tehokkaaseen ensipartiotoimintaan eli yksittäisen poliisipartion on kyettävä vastaamaan itsenäisesti useimpiin eteen tuleviin tehtäviin. Tämä edellyttää jokaiselta poliisimieheltä monipuolisia valmiuksia muun muassa hälytystoiminnan, voimankäytön, rikostutkinnan ja viranomaisyhteistyön alueilla.

Päällystövirkoihin pätevöittävä koulutus johtaa esityksen mukaan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Sen sisällössä korostuvat henkilöstöjohtamisen lisäksi sekä operatiivinen että strateginen johtamisosaaminen. Poliisin ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaisi pätevyyden komisarion ja sitä ylempiin poliisihallinnon tehtäviin. Nykyisin poliisin korkeimpiin virkoihin vaaditaan yliopistossa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto.

Poliisikoulutuksen tutkintorakenteen yhdenmukaistaminen opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvien korkeakoulututkintojen kanssa avaisi Poliisiammattikorkeakoulussa tutkinnon suorittaneille aiempaa monipuolisempia urakehitysmahdollisuuksia myös poliisihallinnon ulkopuolella. Tämä olisi omiaan parantamaan eri hallinnonaloilla toimivien viranomaisten yhteistyön edellytyksiä sekä poliisin ja muiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden yhteistyömahdollisuuksia. Bolognan prosessin mukainen tutkintorakenne tuottaisi poliisin korkeakoulututkinnon suorittaneelle myös aiempaa paremmat mahdollisuudet hakeutua jatko-opintoihin muihin kotimaisiin ja eurooppalaisiin korkeakouluihin, mikä myös osaltaan lisäisi poliisihallinnon osaamis pohjaa ja kansainvälisen yhteistyön käytännön valmiuksia.

3.2 Sääntelyvaihtoehdot

Poliisin peruskoulutuksen kehittäminen korkea-asteelle mainitaan jo Poliisikoulutuk-

sen arviointi- ja strategiatyöryhmän mietinnössä (Sisäasiainministeriö, Poliisiosaston julkaisu 9/2001) pitkän aikavälin kehittämissä tavoitteena. Hallintovaliokunnan mietinnössä (HaVM 24/2006 vp), joka koskee hallituksen esitystä eduskunnalle (HE 76/2006 vp) poliisihallinnosta annetun lain muuttamista, on poliisioppilaitosten yhdistämisen lisäksi tuotu esille tarkoitus pitemmällä tähtäimellä nostaa myös poliisin peruskoulutus ammattikorkeakoulutasolle. Viimeksi Poliisin koulutusstrategiassa 2007 - 2014 (Poliisin ylijohdon julkaisusarja 7/2007) tavoite on kirjattu yhä selkeämmin niin, että "poliisin tutkintokoulutus kehitetään vastaamaan maamme ammatillisen koulutuksen korkea-astetta Bolognan sopimuksen mukaisesti".

Edellä mainittujen kannanottojen pohjalta poliisin tutkintorakenteen kokonaisuudistus on valmisteltu siten, että poliisin perustutkinto nostetaan ammattikorkeakoulututkinnoksi ja poliisipäällystön tutkinto ylemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Poliisiammattikorkeakoulusta. Samalla nykyinen laki poliisikoulutuksesta kumottaisiin. Esitys on linjassa muun korkeakouluja koskevan lainsäädännön kanssa, jossa säädetään koulutusinstituutioista, eikä koulutuksen järjestämisestä.

Poliisiammattikorkeakoulu olisi poliisihallintoon kuuluva ammattikorkeakoulu, joka toimisi Poliisihallituksen alaisuudessa. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä olisi antaa tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta sisäisen turvallisuuden ammatillisiin asiantuntija- ja johtamistehtäviin ja harjoittaa soveltavaa, poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä sekä Poliisiammattikorkeakoulun opetusta palvelevaa tutkimus- ja kehitystyötä.

Poliisiammattikorkeakoulussa voisi suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Tarkemmin Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista ja tutkintonimikkeistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Poliisiammattikorkeakoulun päätehtävänä säilyisi po-

liisimiehen virkoihin johtavan opetuksen antaminen, mutta tarvittaessa Poliisiammattikorkeakoulussa voitaisiin antaa muutakin sisäisen turvallisuuden alaan liittyvää korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta viranomaisten henkilöstölle.

Poliisiammattikorkeakoulu voisi esityksen mukaan tarjota myös maksullista tutkintokoulutusta. Euroopan unioni tai Suomen valtio voisivat kehitysapuna rahoittaa tällaista koulutusta, jonka tarkoituksena olisi kehittää Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion poliisitoimintaa.

Poliisin ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin hakeuduttaisiin Poliisiammattikorkeakoulun oman valintamenettelyn kautta. Poliisiammattikorkeakoulu ei olisi mukana yhteisvalinnassa. Opiskelijaksi voitaisiin ottaa henkilö, joka on suorittanut ylioppilastutkinnon, vähintään kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon, ammatitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon. Lisäksi poliisihallinnon virkamiesten työurien jatkuvuuden varmistamiseksi opiskelijaksi voitaisiin ottaa aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisten poliisiopintojen tuottaman tutkinnon suorittanut henkilö. Myös henkilö, jolla on ulkomainen, asianomaisessa maassa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin antava koulutus, voitaisiin ottaa Poliisiammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijaksi.

Poliisin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voitaisiin ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon. Lisäksi edellytettäisiin vähintään kolmen vuoden työkokemusta asianomaiselta alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Työkokemusvaatimusta tulkittaisiin poliisin aiemman tutkinnon ja sen jälkeen soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneen osalta siten, että vaadittavaksi työkokemukseksi hyväksyttäisiin poliisialan tutkinnon jälkeen saatu työkokemus tutkintoa vastaavassa tehtävässä.

Nimenomaan poliisitehtäviin tähtävään tutkintokoulutukseen valittaville asetettaisiin lisävaatimuksina Suomen kansalaisuus, poliisimiehen tehtävään sopiva terveydentila, rehellisyys ja luotettavuus, sekä B-luokan ajo-oikeus.

Esityksen mukaan Poliisiammattikorkeakoululla olisi keskeisiä tehtäviään suorittaessaan opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Poliisiammattikorkeakoulun opetus olisi pääsääntöisesti julkista. Poliisikoulutuksessa käsitellään kuitenkin myös poliisitaktista tietoa, joten opetuksen julkisuutta rajattaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti.

Esityksen mukaan Poliisiammattikorkeakoululla olisi tarvittavat keinot puuttua koulutusturvallisuutta uhkaaviin tekijöihin hankkimalla opiskelijaksi pyrkivästä turvallisuus selvitys sekä asettamalla opetukseen osallistumisen ehdoksi päihdetestauksen. Poliisiammattikorkeakoululla olisi myös oikeus peruuttaa opiskeluoikeus, mikäli opiskelija opintojen aikana osoittautuisi soveltumattomaksi poliisimiehen virkaan tai vaarantaisi koulutusturvallisuutta.

Opiskelijoiden kurinpitokeinoiksi esitetään kirjallista varoitusta ja enintään yhden vuoden määräaikaista erottamista. Näitä voitaisiin käyttää, jos opiskelija rikkoo järjestys sääntöjen määräyksiä, menettelee opinnoissaan vilpillisesti tai käyttäytyy koulutuksen aikana tavalla, joka vaarantaa luottamuksen poliisitehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Lakiin otettaisiin myös säännös Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijakunnasta, jolla olisi itsehallinto. Opiskelijakunnan hallinnosta määrättäisiin tarkemmin rehtorin vahvistamissa opiskelijakunnan säännöissä. Muuten opiskelijakuntaan sovellettaisiin yhdistyslakia (503/1989).

Nykyisistä tutkinto-opiskelijan opintososiaalisista eduista, joiden taso ylittää yleisen opintotuen tason, ehdotetaan luovuttavaksi. Esityksessä tarkoitettujen ammattikorkeakouluopintojen opintososiaaliset edut määräytyisivät yleisen opintotukijärjestelmän mukaan.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset liittyvät poliisialan peruskoulutuksessa oleviin opiskelijoihin. Nykyisistä Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan opintososiaalisista eduista annetun sisäasiainministeriön asetuksen mukaisista etuuksista luopuminen säästäisi kus-

tannuksia sisäasiainministeriön hallinnonalalla poliisin toimintamenoissa, mutta lisäisi kustannuksia opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla opintotukimenoissa.

Opintososiaalisista eduista aiheutuvat kustannukset riippuvat poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen lukumäärästä, joka on vaihdellut 100 ja 408 aloituspaikan välillä. Vuonna 2012 aloituspaikkoja on ollut 100, jonka pohjalta laskien valtion menojen arvioidaan vähentyvän noin 1,3 miljoonalla eurolla vuoteen 2016 mennessä. Säästöt syntyisivät vähitellen nykyisen lainsäädännön mukaisin eduin opiskelevien valmistuessa. Opintotukimenojen lisäys tapahtuisi puolestaan vähitellen opiskelijamäärän kasvaessa vuosittain tapahtuvien sisäänottojen myötä.

Nykyiset opintososiaaliset edut

Poliisin perustutkintoa suorittava poliisikokelas saa Poliisiammattikorkeakoulun järjestäminä opintososiaalisina etuina kokelaspäivärahaa sekä maksuttoman ruokailun, majoituksen ja terveydenhoidon. Opintotukilain (65/1994) mukaisena opintotukena poliisikokelas voi saada muussa kuin korkeakoulussa opiskelevalle maksettavaa opintorahaa, eräin edellytyksin asumislisää sekä opintolainan valtioneuvoston takauksen. Lukuvuonna 2011/2012 Kansaneläkelaitos myönsi opintorahaa 338 ja asumislisää 156 Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelevalle yhteensä 568 000 euroa.

Nuoremman konstaapelin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty poliisin perustutkinnon opiskelija saa poliisiyksiköltä päätoimiseen opiskeluun varatulta 3,5 kuukauden ajalta palkan sekä lähiopintojen ajalta Poliisiammattikorkeakoulun järjestämän maksuttoman ruokailun, majoituksen ja terveydenhuollon lisäksi poliisiyksikön maksaman kurssipäivärahan.

Esityksen mukaiset opintososiaaliset edut

Ammattikorkeakoulututkinnon opiskelija saisi ensimmäisen lukuvuoden aikana korkeakouluopintoihin myönnettävää opintotukilain mukaista opintotukea ja ateriatukea. Toisena lukuvuonna opiskelija olisi palkallisessa harjoittelussa ja saisi virkaehtosopimuksen mukaista palkkaa, eikä olisi oikeutet-

tu opintotukeen. Kolmannen lukuvuoden aikana opiskelija saisi jälleen opintotukilain mukaista opintotukea ja korkeakouluopiskelijan ateriatukea.

Vertailu poliisin perustutkintoa ja poliisin ammattikorkeakoulututkintoa suorittavan opintososiaalisista eduista

	Poliisin perustutkinto (nykyiset edut)		Poliisin ammattikorkeakoulututkinto (esitettyt edut)	
	euroa/ 1opiskelija/ 2 lukuvuotta, 10 kuukautta/ lukuvuosi	euroa/ 100 opiskelijaa/ 2 lukuvuotta, 10 kk/lukuvuosi	euroa/ 1 opiskelija/ 2 lukuvuotta, 9 kk/lukuvuosi	euroa/ 100 opiskelijaa/ 2 lukuvuotta, 9 kk/lukuvuosi
Kokelaspäiväraha	1 058	105 840 ¹⁾	-	-
Opiskeluajan palkka	8 335	833 553 ²⁾	-	-
Kurssipäiväraha	337	33 750 ²⁾	-	-
Ruokailu	3 840	384 020	-	-
Majoitus	3 195	319 592	-	-
Terveystenhoito	200	20 000	-	-
Opintorahan enimmäismäärä	2 460	246 000 ¹⁾	5 364	536 400
Asumislisän enimmäismäärä	2 000	200 000 ³⁾	3 618 3 600	361 800 180 000 ³⁾
Ateriatuki (1,94 euroa 1.1.2013 lukien)	-	-	772 700	77 280 70 000
Yhteensä	21 425	2 142 755	9 664	786 400

1) Poliisin perustutkinnon opiskelija on oikeutettu kokelaspäivärahaan ja opintotukeen vain ensimmäisen lukuvuoden aikana.

2) Poliisin perustutkinnon opiskelija saa palkkaa ja kurssipäivärahaa opintojen ajalta vain toisen lukuvuoden aikana.

3) Noin puolet opintotuen saajista nostaa asumislisää

Lisämäärärahan tarve opintotukimenoihin (momentille 29.70.55) olisi vuonna 2014 arviolta 200 000 euroa, vuonna 2015 arvioilta 400 000 euroa, vuonna 2016 arvioilta 600 000 euroa ja vuodesta 2017 alkaen arviolta 800 000 euroa sekä ateriatukeen (momentille 29.70.57) vuonna 2014 arviolta 20 000 euroa, vuonna 2015 arviolta 40 000 euroa, vuonna 2016 arviolta 60 000 euroa ja vuodesta 2017 lähtien arviolta 80 000 euroa. Lisämäärärahan tarve riippuu kuitenkin siitä, miten ammattikorkeakoulututkinnon aloituspaikkojen määrä tulee kehittymään. Edellä olevia laskelmia tehdessä on oletettu, että 1 päivänä elokuuta 2014 ja sen jälkeen vuosittain aloittaisi 100 ammattikorkeakoulutut-

kinnon opiskelijaa. Tuen saajista arviolta puolet olisi oikeutettu asumislisäänsä. Laskelmassa käytetty aloituspaikka-arvio perustuu poliisin perustutkinnon aloituspaikkojen määrään vuonna 2012. Viime vuosina poliisin perustutkinnon aloituspaikkojen määrä on vaihdellut 100 aloituspaikasta 400 aloituspaikkaan.

Lisämääräraha opintotukimenoihin toteutettaisiin määrärahasiirtona poliisin toimintamomentilta 26.10.01 opintotukimenoihin. Koska poliisikoulutuksen aloituspaikkojen määrä vuonna 2014 ei ole vielä tiedossa, tarvittava määrärahasiirto toteutettaisiin vasta vuoden 2014 lisätalousarviossa.

Valtiolle koituisi joka tapauksessa säästöä poliisikoulutuksen opiskelijoiden opintososiaalisten etujen saattamisesta vastaamaan muissa ammattikorkeakouluissa opiskelevien opintososiaalisia etuja. Kokonaissäästön määrä olisi riippuvainen poliisikoulutuksen aloituspaikkojen määrästä. Tässä suhteessa uudistus olisi osa poliisin hallintorakennemuutosta, jolla tavoitellaan muun muassa poliisin kustannusrakenteen korjaamista.

Ehdotettu poliisin tutkinnonuudistus on tarkoitus toteuttaa Poliisiammattikorkeakoulun nykyisellä henkilöstöllä, eikä tarvetta lisärahoitukseen tältä osin ole. Myös tutkintojen sisällön suunnittelu sekä opetussuunnitelmien uudistustyö on tarkoitus toteuttaa pääosin Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön virkatyönä, minkä vuoksi tästä ei aiheudu erityisiä lisäkustannuksia.

Poliisin tutkinnonuudistuksella ei ennakoida olevan suoria vaikutuksia poliisin palkkausjärjestelmään, joka perustuu tehtävän vaativuuteen. Tutkinnonuudistuksella vastataan kasvaneisiin osaamisvaatimuksiin, mutta tutkinnonuudistus ei itsessään aiheuta palkkorotuspaineita.

4.2 Henkilöstövaikutukset

Tutkintouudistuksen arvioidaan olevan toteutettavissa Poliisiammattikorkeakoulun nykyisellä henkilöstöllä.

Tutkinnonuudistuksessa on tarkoitus säilyttää nykyinen käytännönläheinen ammattiaineiden opetus, mistä syystä Poliisiammattikorkeakoulussa tulee jatkossakin olemaan poliisialan virkatutkintokoulutuksen saaneita opettajia. Poliisiammattikorkeakoulu on kuitenkin aloittanut näille opettajille suunnatun täydennyskoulutuksen sekä tukenut omaehtoista opiskelua korkeakouluissa.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetun lainsäädännön toimenpiano Poliisiammattikorkeakoulussa edellyttää uusien korkeakoulututkintojen koulutusohjelmien opetussuunnitelmien valmistelua, opettajien täydennys- ja jatkokoulutuksen järjestämistä

sekä uusien toimielimien, tutkintolautakunta ja opintotukilautakunta, perustamista.

Kansaneläkelaitoksen käsiteltäväksi tulevien opintotukihakemusten määrä tulisi kasvamaan jonkin verran. Muissa viranomaisissa ehdotettu lainsäädäntö ei lisäisi työmäärää.

Uusien ammattikorkeakoulututkintojen myötä poliisi kykenee aikaisempaa paremmin vastaamaan toimintaan kohdistuviin palveluodotuksiin ja takamaan ihmisten turvallisuuden ja oikeusturvan. Poliisin hallintorakenteen uudistaminen edellyttäisi myös laajaa ja syvällistä toimintatapojen uudistamista, mistä syystä poliisihallinnon henkilöstön tehtäväkuvien ja niissä tarvittavan osaamisen arvioidaan muuttuvan merkittävästi.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Poliisimiesten koulutustason kohoaminen tulisi parantamaan poliisin valmiutta torjua yhteiskuntaan ja yksilöiden turvallisuuteen kohdistuvia jatkuvasti muuttuvia uhkia, joiden arvioidaan olevan aikaisempaa vaikeampia estää. Suomalaisessa poliisitoiminnassa periaatteena on se, että ensimmäisenä paikalle saapunut poliisipartio suorittaa toimivaltansa puitteissa mahdollisimman paljon tehtävän vaatimia toimenpiteitä. Ammattikorkeakoulututkinto poliisin peruskoulutuksena parantaisi partion valmiutta selviytyä erilaisista tehtävistä.

Ehdotettu poliisialan tutkinnonuudistus parantaisi merkittävästi poliisimiesten valmiuksia osallistua jatkuvasti lisääntyvään poliisin kansalliseen ja kansainväliseen aktiiviseen turvallisuusyhteistyöhön.

Yleisessä korkeakoulujärjestelmässä tapahtuva rakenteellinen, sisällöllinen ja pedagoginen kehitys olisi kyettävä hyödyntämään myös poliisialan koulutuksessa. Poliisin tutkinnonuudistuksen toteutusta ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista kyettäisiin arvioidaan samalla tavalla kuin muidenkin koulutusalojen tutkinnonuudistuksia Suomessa.

Poliisialan ammattikorkeakouluopiskelijan asema, oikeudet ja velvollisuudet olisi pääosin sama kuin muiden ammattikorkeakoulututkintojen opiskelijoiden asema. Opetukseen kuuluvaa harjoittelua varten opiskelija nimittäisiin määräaikaiseen poliisimiehen vir-

kasuhteeseen, jolloin häneen sovellettaisiin poliisimiehiä koskevia säännöksiä. Opiskelijan kannalta ennen kaikkea opintososiaalisiin etuihin tehtävät muutokset ovat merkityksellisiä. Kun ilmaisesta majoituksesta, ruokailusta ja kokelaspäivärahasta luovutaan, opiskelijoiden tarve opintojen omarahoitukseen tulee kasvamaan.

4.5 Vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon

Seuraavassa on kuvattu poliisin perustutkinnon ja poliisipäällystötutkinnon opiskelijoiksi valitut opiskelijat sekä naisten lukumäärä ja osuus opiskelijoista vuosilta 2000—2011:

		2000	2005	2010	2011
Perustutkintokoulutus	Koulutukseen on valittu	429	393	365	228
	- joista naisia	92	76	85	52
	Naisten osuus %	21,4 %	19 %	23 %	23 %
Päällystötutkintokoulutus	Koulutukseen on valittu	34	47	15	25
	- joista naisia	0	6	1	5
	Naisten osuus %	0	13 %	7 %	20 %

Voidaan arvioida, että esityksellä ei ole vaikutusta miesten tai naisten mahdollisuuksiin hakeutua ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Poliisihallitus asetti 12 päivänä maaliskuuta 2010 poliisin tutkintokoulutuksen kokonaisuudistusta valmistelevalle hankkeelle, jonka tehtäväksi annettiin selvittää, minkälaisia osaamistarpeita poliisityö ja siihen kohdistuvat palveluodotukset asettavat tekijälleen nyt ja lähitulevaisuudessa. Tämän selvityksen pohjalta hankkeen tehtävänä oli tehdä ehdotus siitä, minkälaisia muutoksia poliisin peruskoulutukseen ja sen jälkeiseen esimies- ja johtamiskoulutukseen tulisi tehdä kaksiosaisen ammattikorkeakoulututkintoihin johtavan tutkintokoulutuksen käyttöönottamiseksi. Hanketta varten asetettiin ohjausryhmä ja projektityöryhmä, joiden toimikausi alkoi 15 päivänä maaliskuuta 2010 ja päättyi 31 päivänä joulukuuta 2011.

Hankkeen ohjausryhmän jäsenet edustivat suomalaisen korkeakouluhallinnon ja korkeakoulujen toimijoita, poliisihallinnon työmarkkinakenttää, opiskelijanäkökulmaa eri virkatutkintokoulutuksen vaiheista sekä Po-

liisihallituksen toiminnan ohjaus- ja kehittämisenäkökulmaa.

Hankkeen projektityöryhmään kuuluneet poliisiyksiköiden edustajat toimivat poliisin tehtävien ja niissä tarvittavan osaamisen selvittäjinä ja varmistivat muutenkin toiminnallaan tutkintokoulutuksen rakenteen toimivuuden ja oppisisältöjen työelämävastaavuuden. Poliisin osaamisvaatimuksia arvioitiin projektityöryhmässä muun muassa suhteessa tutkintojen kansallisen viitekehyksen vaatimusmäärittelyihin. Hankkeen projektityöryhmän oppilaitosedustajat raportoivat koulutustoiminnassa havaituista kehittämistarpeista ja arvioivat suunniteltujen tutkintojen rakennetta, sisältöjä ja käytännön toteutusmahdollisuuksia.

Hankeraportin valmistuttua vuoden 2012 alussa Poliisihallitus lähetti sen lausuntokierrokselle. Hankeraportista annetut lausunnot on otettu huomioon poliisin tutkintokoulutuksen uudistamisen jatkovalmistelussa.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaan hallitus hyväksyy poliisin resurssista pidemmän aikavälin kokonaisu suunnitelman. Poliisipalvelut turvataan koko maassa. Tavoitteena on vakiinnuttaa poliisien määrä vähintään nykyiselle tasolle koko vaalikaudeksi. Poliisin tulosaarvosta ja voimavarojen kohdennusta linjataan ministeriön johdolla.

Hallitusohjelman pohjalta sisäasiainministeriö asetti 12 päivänä huhtikuuta 2012 poliis-

sin hallintorakenteen kolmannen vaiheen kehittämishankkeen. Hankkeen yhtenä tehtävänä oli laatia esitys poliisikoulutuksen tutkimonuudistuksen toteuttamisesta sekä Poliisiammattikorkeakoulun toiminnan tehostamisesta. Mainitut asiat sisältyvät hanketyöryhmän 21 päivänä elokuuta 2012 sisäasiainministerille luovuttamaan esitykseen (Poliisin hallintorakennemuutos Pora III - päälinjaukset, hanketyöryhmän esitys, sisäasiainministeriön julkaisu 34/2012). Tutkimonuudistusta koskeva lainsäädäntövalmistelu on aloitettu 5 päivänä lokakuuta 2012 sisäasiainministeriön tekemällä päätöksellä (SM055:00/2012) poliisin hallintorakennemuutoksen kolmannen vaiheen lainsäädäntöhankkeen asettamisesta.

Lainsäädäntöhankkeen tehtäväksi annettiin valmistella hallituksen esitys poliisikoulutuksen uudistamiseksi ja Poliisiammattikorkeakoulun toiminnan tehostamiseksi sekä siihen liittyvät poliisikoulutusta koskevat säädösmuutokset noudattaen poliisikoulutuksen tutkintorakenteen kokonaisuudistusta koskevan hankkeen esityksiä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnoksesta laiksi Poliisiammattikorkeakoulusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi pyydettiin lausuntoa yhteensä 21 taholta. Näistä tahoista lausuntonsa antoivat Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Häätäkeskuslaitos, opetus- ja kulttuuriministe-

riö, Opetushallitus, Pelastusopisto, Poliisiammattikorkeakoulu, Poliisihallitus, Rajavartiolaitos, Suomen Poliisijärjestöjen liitto SPJL ry, Tampereen yliopisto sekä Tulli. Mainittujen tahojen lisäksi lausuntonsa antoivat Pirkanmaan Liitto sekä kaksi Poliisiammattikorkeakoulun hallituksen jäsentä.

Lausunnonantajat suhtautuivat luonnoksesta esitettyihin uudistuksiin pääsääntöisesti myönteisesti. Lausunnonantajat esittivät kuitenkin huomautuksia muun muassa opintososiaalisten etujen varmistamisesta eräissä tilanteissa, Poliisiammattikorkeakoululle esitetyn tutkimustehtävän määrittelystä, lakiluonnokseen liittyvistä siirtymäajoista sekä eräistä muista yksityiskohdista. Luonnokseen esitettiin tehtäväksi myös eräitä lähinnä teknisinä pidettäviä muutoksia.

Lausuntojen perusteella Poliisiammattikorkeakoulua koskevaan lakiehdotukseen ehdotetaan tehtäväksi Poliisiammattikorkeakoulun tutkimustehtävää sekä siirtymäaikoja koskevia muutoksia. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi eräitä pienempiä sekä teknisinä pidettäviä muutoksia.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 38/2012 vp) laiksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehystä viitataan lakiehdotuksen 2 §:ssä poliisikoulutuksesta annettuun lakiin, joka ehdotetaan kumottavaksi Poliisiammattikorkeakoulusta annettavalla lailla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut**1.1 Laki Poliisiammattikorkeakoulusta**

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Poliisiammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitetut ammattikorkeakoulut kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan, ja niiden ylläpitäjinä ovat kunnat sekä osakeyhtiöt. Ehdotetussa laissa tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulu olisi edelleen sisäasiainministeriön ylläpitämä ammattikorkeakoulu, jonka tulostuotuksesta vastaisi Poliisihallitus, joka on välittömästi sisäasiainministeriön alainen keskushallintoviranomainen.

Poliisiammattikorkeakouluun sovellettaisiin ehdotettua lakia, jonka säännökset useissa kohdin vastaisivat ammattikorkeakouluihin säännöksiä, mutta Poliisiammattikorkeakoulun toiminnan erityispiirteistä johtuen ammattikorkeakoululain säännökset eivät ole sellaisenaan sovellettavissa

2 §. Poliisiammattikorkeakoulun tehtävät. Poliisiammattikorkeakoulun koulutustehtävä määriteltäisiin laissa, ja se poikkeaisi selkeästi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla toimivien ammattikorkeakoulujen koulutustehtävistä. Poliisiammattikorkeakoulun ensisijainen tehtävä olisi antaa peruskoulutus poliisialalle tuleville ja johtamiskoulutusta poliisitoimen esimiehille, mutta tarjota tarvittaessa korkeakouluopetusta myös muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten palveluksessa oleville henkilöille. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimustehtävä liittyisi poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnitteluun ja kehittämiseen ja Poliisiammattikorkeakoulun opetusta palvelemaan soveltaaan tutkimukseen.

Koska Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa käytännöllisesti painottunutta korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja johtamistehtäviin, Poliisiammattikorkeakoulun tulee toimia yhteistyössä poliisin yksiköiden, Rajavartiolaitoksen, tullin, puolustusvoimain sekä muiden suomalaisten korkeakoulujen kanssa sekä Euroopan

poliisiakatemian ja ulkomaisten poliisioppilaitosten kanssa.

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävien tulisi liittyä sisäisen turvallisuuden alaan, mutta sisäisen turvallisuuden laaja-alaisuudesta johtuen Poliisiammattikorkeakoulun tehtävistä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Tavoitteiden asettaminen. Ehdotettu pykälä täydentäisi poliisin hallinnosta annetun lain 4 §:n 2 momentin säännöstä tulostuotuksesta. Korkeakouluopetus ja sitä tukeva tutkimus ja kehittämistoiminta edellyttäisivät pitkäjänteistä suunnittelua, mistä syystä olisi tarkoituksenmukaista, mikäli näitä koskevista tavoitteista sovittaisiin kahdeksi tai useammaksi vuodeksi kerrallaan. Ehdotettu säännös ei kuitenkaan estäisi tarkistamasta tehtyä sopimusta tarpeen mukaan.

4 §. Laadunarviointi. Suomessa korkeakoulujen velvollisuudesta osallistua säännöllisiin väliajoin ulkoisesti toteutettuun toimintansa ja laatu järjestelmiensä arviointiin säädetään ammattikorkeakoululain (351/2003) 9 §:ssä, yliopistolain (558/2009) 87 §:ssä ja Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 3 §:ssä.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Poliisiammattikorkeakoulun velvollisuudesta osallistua toimintansa ja laatu järjestelmänsä ulkoiseen arviointiin. Tämä olisi Poliisiammattikorkeakoulusta tai Poliisihallituksesta riippumatonta ja järjestelmällistä toimintaa, jossa arvioidaan Poliisiammattikorkeakoulun laatu järjestelmän tarkoituksenmukaisuutta ja toimivuutta. Laatu järjestelmällä tarkoitetaan Poliisiammattikorkeakoulun menettelyjä, joiden avulla Poliisiammattikorkeakoulu ylläpitää ja kehittää toimintansa laatua, kuten esimerkiksi antamansa opetuksen tuottaman osaamisen soveltuvuutta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin.

Poliisiammattikorkeakoulu voisi täyttää tämän velvoitteen osallistumalla Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttamaan laadunarviointiin tai muulla tavoin.

2 luku. Hallinto

5 §. Sisäinen hallinto. Pykälässä säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulussa ylintä päätösvaltaa käyttävistä sisäisistä hallintoelimistä, joita olisivat hallitus ja rehtori. Lisäksi lakiehdotuksen 11 §:ssä säädettäisiin tutkintolautakunnasta. Muuten Poliisiammattikorkeakoulu voisi järjestää sisäisen hallintonsa parhaaksi katsomallaan tavalla.

6 §. Hallitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hallituksen kokoonpanosta. Säännös rehtorin asemasta hallituksen puheenjohtajana ja hallituksessa edustettuna olevista ryhmistä vastaisi pääosin ammattikorkeakoululain 11 §:ää. Koska ehdotettu laki koskisi vain Poliisiammattikorkeakoulua, laissa voitaisiin säätää hallituksen jäsenten lukumäärästä siten, että henkilöstöllä, tutkintoon johtavissa opinnoissa olevilla opiskelijoilla ja sidosryhmien edustajilla olisi yhtäläinen edustus. Henkilöstön edustajat voisivat olla Poliisiammattikorkeakoulun esimiehiä, opettajia, tutkijoita tai muuta henkilökuntaa. Opiskelijoiden edustajat voisivat olla korkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa olevia opiskelijoita, mikä vastaisi ehdotettua 36 §:n säännöstä opiskelijakunnasta ja sen jäsenistä. Sisäisen turvallisuuden alan viranomaisten ja järjestöjen edustajat voisivat olla Poliisihallituksesta, muista poliisiyksiköistä, oppilaitoksista tai järjestöistä.

Poliisihallitus määräisi hallituksen jäsenet ja näille henkilökohtaiset varajäsenet. Henkilöstöä ja opiskelijoita edustavat jäsenet Poliisihallitus määräisi käytännössä henkilökuntakokouksen ja opiskelijakunnan tekemien esitysten mukaisesti. Poliisihallitus voisi määritellä jäsenten ja varajäsenten toimikauden pituuden siten, että hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vaihtuisi kerrallaan vain osa. Tällä tavalla olisi mahdollista varmistaa hallituksen työskentelyn jatkuvuus.

7 §. Hallituksen tehtävät. Poliisiammattikorkeakoulu muodostaisi korkeakouluuyhteisön, jonka kehittämiseen osallistuisivat rehtorin johdolla Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstö, korkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa olevat opiskelijat sekä sidosryhmien hallituksessa olevat edustajat.

Poliisiammattikorkeakoulu olisi virastona toimiva oppilaitos, mutta pykälän 2 momen-

tissa säädetyissä sisäisissä asioissa hallitus käyttäisi ylintä päätösvaltaa. Ohjesäännöllä, järjestyssäännöllä, tutkintosäännöllä ja opetussuunnitelmilla tulisi olemaan merkitystä opetuksen ja oppimisen laadulle, mistä syystä hallituksen jäsenten asiantuntemuksen tulisi vaikuttaa päätöksentekoon. Oikaisuvaatimuksena käsiteltävät asiat koskisivat yksittäisiä opiskelijoita tai opiskeluoikeutta hakevia. Näissä asioissa päätöksenteossa olisi syytä ottaa huomioon henkilökunnan näkemysten lisäksi opiskelijakunnan näkemys. Tutkintolautakunnan kokoonpanosta ja tehtävistä ehdotetaan säädettäväksi tässä laissa. Koska tutkintolautakunnan päätös tulisi olemaan lopullinen sen käsiteltäväksi kuuluvissa asioissa, tutkintolautakunnan jäsenten määrääminen olisi asian merkityksen vuoksi syytä antaa hallitukselle. Momentin 1—4 kohdissa säädetyt asiat tulisivat aina kuulumaan hallitukselle, mutta näiden lisäksi hallitus voisi ohjesäännössä määrätä muistakin sen käsiteltäväksi tulevista asioista. Ohjesäännössä olisi mahdollista myös antaa rehtorille oikeus siirtää hänen ratkaistavakseen kuuluvia asioita hallituksen ratkaistavaksi. Hallituksella ei olisi kuitenkaan oikeutta ottaa yksittäisiä asioita päätettäväkseen.

8 §. Rehtori. Nykyisin rehtorin nimittämisestä säädetään poliisin hallinnosta annetun asetuksen (158/1996) 17 §:n 2 momentissa, jonka mukaan sisäasiainministeriö nimittää rehtorin Poliisiammattikorkeakoulun hallituksen annettua viran hakijoista lausunnon. Lakiehdotuksen mukaan säännös rehtorin nimittämisestä otettaisiin lakiin, mikä vastaa ammattikorkeakoululain 13 §:n 2 momenttia, jonka mukaan ammattikorkeakoulun ylläpitäjä nimittää rehtorin. Samalla luovuttaisiin rehtorin nimittämiseen liittyvästä lausunnonmenettelystä. Tätä puoltaisi se, että käytännössä lausunnon merkitys on ollut hyvin vähäinen. Lisäksi henkilökunnan ja opiskelijakunnan osallistuminen rehtorin nimitysharkintaan lausunnonantajana olisi omiaan aiheuttamaan jännitteitä uuden rehtorin aloittaessa toimessaan, mikäli hallitus olisi lausunnonsaan esittänyt toista henkilöä rehtoriksi.

Rehtorin tehtävät edellyttävät perehtyneisyyttä korkeakouluopetukseen ja tutkimukseen sekä johtamiskokemusta, mistä syystä olisi perusteltua, että rehtorin kelpoisuusvaa-

timuksista voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §. Rehtorin tehtävät. Rehtori olisi virastona toimivan Poliisiammattikorkeakoulun päällikkö ja hänellä olisi tässä asemassa oikeus edustaa Poliisiammattikorkeakoulua.

Rehtorilla olisi yleinen toimivalta ratkaista Poliisiammattikorkeakoulun ratkaistavaksi kuuluvat asiat. Tätä toimivaltaa rajoittaisi ehdotettu 7 §:n 2 momentin säännös hallituksen ratkaistavaksi kuuluvista asioista. Rehtori voisi ohjesäännössä annetun määräyksen nojalla siirtää ratkaistavakseen kuuluvan asian hallituksen ratkaistavaksi. Rehtorin ratkaistavaksi kuuluvia asioita voitaisiin ohjesäännön määräyksellä siirtää toisen virkamiehen ratkaistavaksi. Rehtorilla voisi kuitenkin olla näissä tapauksissa oikeus ottaa yksittäinen asia ratkaistavakseen, jos ohjesäännössä niin määrätään.

10 §. Ohjesääntö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun velvollisuudesta vahvistaa ohjesääntö.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ohjesäännöllä määrättävistä asioista. Ohjesäännössä ei olisi sallittua antaa muunlaisia määräyksiä, mutta Poliisiammattikorkeakoulu voisi harkita, missä laajuudessa tai mistä asioista ohjesäännössä annettaisiin määräyksiä. Ehdotetussa laissa säädettäisiin vain hallituksesta, rehtorista ja tutkintolautakunnasta. Muuten toiminnan organisoimisesta, kuten rehtorin apuna toimivasta johtoryhmästä, yksiköistä tai esimiehistä, määrättäisiin ohjesäännössä. Ehdotettuun lakiin ei otettaisi myöskään hallituksen työskentelyä koskevia säännöksiä, vaan näistä määrättäisiin ohjesäännössä. Ohjesäännössä voitaisiin määrätä esimerkiksi hallituksen kokouksen koollekutsumisesta, päätösvaltaisuudesta, asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä päätöksenteosta. Ohjesäännössä voitaisiin myös siirtää rehtorin päätettäväksi kuuluvia asioita toisen virkamiehen ratkaistavaksi. Ehdotetussa säännöksessä ei rajattaisi siirrettäviä asioita.

11 §. Tutkintolautakunta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin opintosuoritusten arviointia tai hyväksilukua koskevien oikaisupyyntöjen käsittelyä varten asetettavasta tutkintolautakunnasta. Opiskelijan oikeudesta pyytää oikaisua säädettäisiin lakiehdotuksen 34 §:ssä.

Tutkintolautakunnan jäsenten asiantunteumuksen ja riippumattomuuden takaamiseksi tutkintolautakunnan kokoonpanosta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

12 §. Poliisiammattikorkeakoulun valtuuskunta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun valtuuskunnasta ja sen tehtävistä. Valtuuskunnan toiminta Poliisiammattikorkeakoulun apuna tehostaisi lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa Poliisiammattikorkeakoulun velvollisuudeksi säädettyä velvollisuutta tehdä yhteistyötä poliisin sidosryhmien kanssa.

Sisäasiainministeriöllä olisi oikeus päättää valtuuskunnan kokoonpanosta, mutta edustavuuden turvaamiseksi valtuuskunnan kokoonpanosta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 luku. Tutkinnot ja opetus

13 §. Poliisiammattikorkeakoulussa annettava opetus. Pykälässä säädettäisiin korkeakoulututkintoon johtavasta opetuksesta Poliisiammattikorkeakoulussa. Ammatilliset erikoistumisopinnot olisivat laajoja, esimerkiksi alipäällystätehtäviin tai erityisasiantuntijuutta vaativiin tehtäviin valmentavia täydennyskoulutusohjelmia. Muuta koulutusta olisivat esimerkiksi Poliisiammattikorkeakoulun erillislainsäädännön perusteella järjestämä yksityisen turvallisuusalan vartijan voimankäytön kouluttajakoulutus, asekouluttajan koulutus taikka järjestyksenvalvojakouluttajan koulutus. Poliisiammattikorkeakoulu voisi järjestää muuta koulutusta myös sopimusperusteisesti, kuten esimerkiksi hätäkeskuspäivystäjän tutkintoon kuuluvaa koulutusta.

Poliisiammattikorkeakoulussa annettavaan korkeakouluopetukseen sisältyisi edelleen käytännöllisten taitojen opettaminen sekä harjoittelua, mistä syystä pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta järjestää osa tutkintoon johtavasta opetuksesta harjoitteluna sisäisen turvallisuuden viranomaisten yksiköissä. Kysymykseen tulisivat Poliisiammattikorkeakoulun lisäksi muut poliisin yksiköt sekä esimerkiksi tullin ja rajavartiolaitoksen yksiköt. Poliisiammattikorkeakoulussa tapahtuva harjoittelu muodostuisi nykyiseen tapaan opetussuunnitelman mukaisista päivystysteh-

tävistä. Muissa poliisin yksiköissä harjoittelu edellyttäisi nimittämistä määräaikaiseen virkasuhteeseen, koska harjoitteluun sisältyisi julkisen vallan käyttöä.

14 §. Tutkinnot. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulussa sisäisen turvallisuuden alalla suoritettavista korkeakoulututkinnoista. Poliisiammattikorkeakoululla olisi oma koulutusala, joka poikkeaisi selvästi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla toimivista ammattikorkeakouluista. Poliisiammattikorkeakoulun koulutusala ei rajattaisi vain poliisialaan, vaan Poliisiammattikorkeakoulu voisi tarjota tarpeen mukaan korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta myös muiden sisäisen turvallisuuden alalla toimivien viranomaisten henkilöstölle.

Pykälän 2 momentin mukaan Poliisiammattikorkeakoulun tutkintojen asemasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jolla tarkoitetaan korkeakoulututkintojen järjestelmästä annettua asetusta (464/1998).

15 §. Tutkintojen perusteet, koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen laajuudesta siten, että ammattikorkeakoulututkinnon ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon yhteenlaskettu laajuus olisi vähintään 300 opintopistettä riippumatta ammattikorkeakoulututkinnon laajuudesta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon enimmäislaajuutta lukuun ottamatta ehdotettu säännös vastaa pääosin ammattikorkeakoululain 19 §:n 2 momenttia.

Ehdotetussa laissa opintojen laajuus on määritelty eurooppalaisen opintojen mitoitusjärjestelmän mukaisina opintopisteinä siten, että opiskelijan yhden vuoden työmäärä vastaa 60 opintopistettä.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin yleisellä tasolla sisäisen turvallisuuden alan ammattikorkeakoulututkinnon ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon perusteista. Pykälän 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista, tutkintonimikkeistä, tutkintotavoitteista, opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tätä puoltaa se, että Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavien

tutkintojen muutokset voitaisiin toteuttaa muuttamatta lakia. Tutkintosääntö olisi valtioneuvoston asetusta täydentävä määräys.

Nykyisin Poliisihallitus vahvistaa tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmat.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että toimivalta opetussuunnitelman vahvistamisesta siirrettäisiin Poliisiammattikorkeakoululle. Ehdotus vastaa pääosin sitä, mitä ammattikorkeakoululain 19 §:n 3 momentissa on säädetty opetussuunnitelmien vahvistamisesta. Opetussuunnitelmien vahvistamiseen liittyisi myös Poliisiammattikorkeakoulun velvollisuus huolehtia siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskelijan työmäärä vastaa opintojen mitoitusta.

16 §. Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettävän opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Pykälässä ehdotettu säännös vastaisi ammattikorkeakoululain (351/2003) 16 §:ää ja yliopistolain (558/2009) 6 §:ää. Perustuslain 16 §:n 3 momentin mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu.

Ehdotettu säännös antaisi Poliisiammattikorkeakoululle oikeuden antaa opetusta sekä harjoittaa soveltavaa tutkimusta parhaaksi katsomallaan tavalla. Opetuksen vapaus koskisi käytettäviä opetusmenetelmiä ja opetuksen sisältöä. Tutkimuksen vapaus koskisi käytettäviä tutkimusmenetelmiä ja lähteitä sekä tutkimuksen johtopäätöksiä.

Opetuksen ja tutkimuksen vapautta rajoittaisivat voimassa oleva lainsäädännön ja sen nojalla annettujen määräyksien lisäksi ehdotetun lain 2 §:n säännökset Poliisiammattikorkeakoulun tehtävästä sekä 3 §:ssä tarkoitettu Poliisihallituksen tulosohtaus.

17 §. Opetuskieli. Poliisiammattikorkeakoulun opetus- ja tutkintokielenä olisivat suomi ja ruotsi, mutta käytännön syistä Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettäisiin koulutusohjelmia erikseen suomen- ja ruotsinkielellä. Opiskelijalla olisi kuitenkin oikeus käyttää kokeissa ja kuulusteluissa valintansa mukaan suomea tai ruotsia riippumatta koulutusohjelman opetuskielestä.

Ehdotetulla 1 momentin sääntelyllä pyritäisiin turvaamaan se, että opetusta järjestettäisiin riittävästi molemmilla kansalliskielillä, mikä edesauttaisi jokaiselle kielilainsäädännön mukaan kuuluvien oikeuksien turvaamista.

Ulkomaalaisille opiskelijoille tai kansainvälisiin tehtäviin valmentavassa opetuksessa ja opintoihin kuuluvissa kuulusteluissa voitaisiin käyttää muitakin kieliä kuin suomea tai ruotsia. Jos tutkinto tuottaa kelpoisuuden toimia Suomessa poliisimiehenä, kypsyysnäyte tulisi laatia suomen tai ruotsin kielellä.

18 §. Opetuksen julkisuus. Poliisiammattikorkeakoulun opetus olisi ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti julkista, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista (621/1999) muuta johdu. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu voisi rajoittaa pääsyä seuraamaan opetusta koulutusturvallisuuden varmistamiseksi, opetustilojen rajallisuuden vuoksi tai muusta vastaavasta perustellusta syystä.

Poliisiammattikorkeakoulussa annetaan myös opetusta, johon liittyy aseiden ja ampuatarvikkeiden käyttöä. Opetukseen osallistuvilla ja opetusta seuraavilla tulee olla silloin asianmukainen suojarustus.

Poliisiammattikorkeakoulun toiminnan luonteen vuoksi opetuksessa käsitellään toisinaan poliisin taktisia ja teknisiä menetelmiä koskevaa salassa pidettävää tietoa, joka voi aiheuttaa tarpeen rajoittaa opetuksen julkisuutta.

19 §. Opetuksen maksuttomuus. Pykälän 1 momentti vastaisi ammattikorkeakoululain 26 §:n 1 momenttia. Tutkintoon johtaviin opintoihin otetulta opiskelijalta ei perittäisi lukausmaksua tai muuta maksua opetuksen osallistumisesta. Opiskelijalta ei perittäisi maksua myöskään opintojen ajaksi opiskelijan käyttöön luovutetusta valtion omaisuudesta. Opiskelijan maksettavaksi voisi kuitenkin tulla kirjallisuuden tai opiskelutarvikkeiden hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi tutkintoon johtaviin opintoihin liittyvät valinta- ja soveltuvuuskokeet olisivat opiskelijaksi hakeutuvalla maksuttomia.

Maksuttoman opetuksen lisäksi Poliisiammattikorkeakoululla voisi olla maksullista toimintaa, johon sovellettaisiin valtion maksuperustelakia (150/1992). Sisäasiainministeriön asetuksella säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun julkisoikeudellisista suoritteista ja niistä perittävistä maksuista. Muista suoritteista Poliisiammattikorkeakoulu perisi maksun liiketaloudellisilla perusteilla.

20 §. Tilauskoulutus. Pykälän 1 momentti vastaisi ammattikorkeakoululain 26 a §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentti vastaisi pääosin ammattikorkeakoululain 26 a §:n 2 momenttia. Tilauskoulutusta ei voisi järjestää EU:n taikka Norjan, Islannin, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalaisille. Erityisosaa-jadirektiivin 14 artiklan mukaan EU:n sinisen kortin haltijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti jäsenvaltion omien kansalaisten kanssa muun muassa koulutuksen alalla. Direktiivin säännös tarkoittaa, etteivät sinisen kortin haltijat voi osallistua tutkintoon johtavaan tilauskoulutukseen.

Tilauskoulutusta ei näin ollen voisi järjestää ulkomaalaislaissa tarkoitettun A-, P- tai P-EY -luvan saaneille henkilöille eli henkilöille, joilla on jatkuva tai pysyvä oleskelulupa, tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa Suomessa.

Tilauskoulutusta ei myöskään voisi järjestää edellä mainittujen henkilöiden perheenjäsenille. Sekä perheenyhdistämisdirektiivi että vapaan liikkuvuuden direktiivi velvoittavat kohtelevaan perheenjäseniä yhdenvertaisesti perheenkokoajan kanssa. Perheenjäsenen määrittelyyn sovellettaisiin ulkomaalaislakia. Ulkomaan kansalaisen perheenjäsenen määrittely ulkomaalaislain 37 §:ssä. Määritelmää sovelletaan ulkomaalaislakia sovellettaessa myös Suomen kansalaisen ulkomaalaiseen perheenjäseniin. EU-maan kansalaisen perheenjäsenen määrittely ulkomaalaislain 154 §:ssä. Määritelmää sovelletaan Suomen kansalaisen ulkomaalaiseen perheenjäseniin, jos Suomen kansalainen on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen siten kuin ulkomaalaislain 10 luvussa säädetään. On huomattava, että tilauskoulutusta ei voida järjestää Suomen kansalaiselle silloinkaan, kun hän ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen. Perheenjäsenen määritelmä riippuisi kuitenkin siitä, onko liikkuvuus-oikeutta käytetty.

Ulkomaalaislain 37 §:n mukaan perheenjäseneksi katsotaan ulkomaalaislakia sovellettaessa Suomessa asuvan henkilön aviopuoliso. Perheenjäseneksi katsotaan myös samaa sukupuolta oleva henkilö, jos parisuhde on kansallisesti rekisteröity. Aviopuolisoihin rinnastetaan jatkuvasti yhteisessä taloudessa

avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Tällaisen rinnastuksen edellytyksenä on, että he ovat asuneet vähintään kaksi vuotta yhdessä. Asumisaikaa ei edellytetä, jos henkilöillä on yhteisessä huollossa oleva lapsi tai jos on muu painava syy.

Ulkomaalaislain 154 §:n mukaan unionin kansalaisen perheenjäseniä ovat hänen aviopuolisonsa, alle 21-vuotiaat tai hänen huollettavinaan olevat jälkeläisensä suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen aviopuolisonsa vastaavat jälkeläiset ja huollettavinaan olevat sukulaisensa suoraan ylenevässä polvessa samoin kuin hänen aviopuolisonsa vastaavat sukulaiset. Jos Suomessa asuva unionin kansalainen on alaikäinen, hänen huoltajansa on perheenjäsen. Ulkomaalaislain 10 lukua sovellettaessa aviopuolisoihin rinnastetaan jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta, jos he ovat asuneet vähintään kaksi vuotta yhdessä. Kahden vuoden yhdessä asumista ei kuitenkaan edellytetä, jos yhteisessä taloudessa asuvilla on lapsi yhteisessä huollossa tai jos on muu painava syy. Unionin kansalaisen perheenjäsenen rinnastetaan muu omainen hänen kansalaisuuteensa katsomatta, jos hän on lähtömaassaan sellaisen unionin kansalaisen huollettavana, joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, tai hän asui samassa taloudessa tämän kanssa, taikka vakavat terveydelliset syyt ehdottomasti edellyttävät, että kyseinen unionin kansalainen hoitaa häntä henkilökohtaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilauskoulutuksessa oleviin opiskelijoihin sovellettavista ehdotetun lain säännöksistä. Pääsääntöisesti tilauskoulutukseen osallistuvia opiskelijoita koskisivat samat säännökset kuin muitakin tutkintoon johtavassa opinnoissa olevia opiskelijoita. Esimerkiksi korkeakouluopintoihin kelpoisuutta, opinto-oikeuden peruuttamista ja kurinpitoa koskevat säännökset soveltuisivat myös tilauskoulutukseen osallistuvaan opiskelijaan.

4 luku. Opiskelijavalinnat

21 §. Opiskelijamäärä. Tutkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi otettavien mää-

rään vaikuttaisi uusien poliisimiesten tarpeen lisäksi muille sisäisen turvallisuuden viranomaisille tai ulkomaille suunnattava koulutustarjonta. Kysymys koulutusresurssien käytöstä olisi tarkoituksenmukaista järjestää osana Poliisihallituksen tulosoajasta. Tutkinnon suorittaneiden osaamisen varmistamiseksi Poliisiammattikorkeakoulun tulisi suunnitella opetustoimintaansa pitkäjänteisesti, mistä syystä opiskelijamääriä koskevien päätösten tulisi kattaa useita vuosia.

22 §. Kelpoisuus ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Pykälässä säädettäisiin ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi otettavalta vaadittavasta pohjakoulutuksesta.

Pykälän 1—3 ja 5 kohdat vastaisivat, mitä yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa sekä hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 44/2012 vp) ehdotetussa ammattikorkeakoululain 20 §:n 1 momentissa säädetään ja ehdotetaan säädettäväksi kelpoisuudesta korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin.

Ehdotettuun pykälään ei sisältyisi ammattikorkeakoululain 20 §:n 2 momenttia vastaava säännöstä muun koulutuksen tuottamasta harkinnanvaraisesta kelpoisuudesta ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Poliisiammattikorkeakoulun rajatusta koulutustehtävästä johtuen sellainen säännös olisi tarpeettoman väljä, koska käytännössä kysymykseen voisivat tulla vain poliisialan virkatutkinnot suorittaneet henkilöt. Tästä syystä pykälän 4 kohdassa lueteltaisiin ne poliisin virkatutkinnot, jotka tuottaisivat kelpoisuuden ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin Poliisiammattikorkeakoulussa.

23 §. Kelpoisuus ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Pykälä vastaisi pääosin ammattikorkeakoululain 20 §:n 3 momenttia.

Poliisiammattikorkeakoulun koulutustehtävän huomioon ottaen pykälässä ei säädettäisi yleisesti opistoasteen tai ammatillisen korkeasteen koulutuksen jälkeen saadun työkokemuksen ottamisesta huomioon kelpoisuutena ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, vaan tyhjentävästi poliisialan virkatutkintojen jälkeen saadun työkokemuksen ottamisesta huomioon. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että aikaisempien poliisialan virkatutkintojen

suorittaneet voisivat korkeakoulututkinnon suorittuaan siirtyä suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa, mikäli heillä on virkatutkinnon jälkeen vähintään kolme vuotta työkokemusta poliisina. Säännöksellä turvattaisiin poliisin päällystötehtäviin tarvittavan henkilöstön koulutus ennen kuin uuden ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt saavuttavat ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin vaadittavan kelpoisuuden. Tämä tapahtuisi aikaisintaan kuuden vuoden kuluttua ehdotetun lain voimaantulosta.

24 §. Poliisimieheksi koulutettaville asetettavat lisävaatimukset. Pykälässä säädettäisiin ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi otettaville asetettavista lisävaatimuksista silloin, kun tutkinto tuottaa kelpoisuuden toimia poliisimiehenä. Lisävaatimuksista olisi perusteltua säätää omassa pykälässään, koska valtioneuvoston asetuksessa säädettävien korkeakoulututkintojen opiskelijaksi olisi myöhemmin mahdollista ottaa myös muita kuin poliisiksi koulutettavia. Kysymykseen voisivat tulla sisäisen turvallisuuden viranomaisten muut kuin poliisimiesvirassa palvelevat henkilöt sekä ulkomaalaiset poliisimiehet.

Ammattikorkeakoulututkintoon kelpoisuutta koskevien vaatimusten sijoittaminen erilliseen poliisimieheksi koulutettaville asetettavista vaatimuksista antaisi Poliisiammattikorkeakoululle oikeuden antaa omalla alallaan korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta myös silloin, kun tutkinto ei tuottaisi kelpoisuutta toimia poliisimiehenä. Tällaisen koulutuksen kohderyhmänä voisivat olla esimerkiksi sisäisestä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten muu henkilöstö tai kansainvälisen yhteistyön puitteissa ulkomaiset poliisimiehet.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettava tutkinnoista säädettäisiin kuitenkin ehdotetun lain 15 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 1 kohdassa edellytettäisiin, että opiskelijaksi otettava olisi Suomen kansalainen. Tätä voidaan perustella sillä, että valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 8 kohdan mukaan poliisilaisissa tarkoitettuun poliisimiehen virkaan voidaan nimittää vain Suomen

kansalainen. Lisäksi opintoihin kuuluvaa käytännöllistä harjoittelua varten opiskelija nimitettäisiin määräaikaiseen poliisimiehen virkasuhteeseen.

Pykälän 2 kohdassa edellytettäisiin, että opiskelijaksi otettava olisi terveydentilaltaan poliisimiehen tehtävään sopiva. Tällä tarkoitetaan sitä, että opiskelijaksi otettavalla ei saa olla sellaista sairautta, vikaa tai vammaa, joka estäisi hänen työskentelynsä poliisimiehenä. Tarkemmat terveydentilan arviointia koskevat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 kohdassa edellytettäisiin, että opiskelijaksi otettava olisi rehellinen ja luotettava. Rehellisyys tarkoittaa sitä, että opiskelijaksi otettava ei ole syyllistynyt rikokseen. Käytännössä aivan vähäiset rikkomukset eivät estäisi koulutukseen valitsemista. Lisäksi voitaisiin ottaa huomioon opiskelijaksi hakeutuvan henkilön ikä rikoksente kohetkellä, rikollisesta teosta kulunut aika ja sen jälkeinen nuhteeton elämä. Luotettavuudella tarkoitetaan muuta normien mukaista käytöstä. Luotettavuutta heikentävät esimerkiksi poliisilakiperusteiset kiinniotot. Tilapäisesti luotettavuutta heikentää esimerkiksi esitutkinnassa selvittävänä oleva rikosepäily tai viireillä oleva rikosprosessi, jossa opiskelijaksi pyrkivä on syytettynä rikoksesta. Rehellisyyttä ja luotettavuutta arvioitaisiin turvallisuusselvityksen perusteella. Tarkemmat rehellisyyden ja luotettavuuden arviointia koskevat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 4 kohdassa edellytettäisiin, että opiskelijaksi otettavalla olisi B-luokan ajo-oikeus, koska korkeakouluopetukseen sisältyisi edelleen käytännöllisenä aiheena poliisijoneuvon kuljettaminen liikenteessä.

25 §. Opiskelijavalintaan liittyvä turvallisuusselvitys. Ehdotettu säännös antaisi Poliisiammattikorkeakoululle oikeuden asettaa myönteisen valintapäätöksen ehdoksi sen, että koulutukseen hakeutuvasta tehdään ennen opintojen aloittamista turvallisuusselvityksistä annetun lain mukainen turvallisuusselvitys. Ehdollinen valintapäätös tarkoittaisi sitä, että turvallisuusselvityksestä ilmenevien seikkojen perusteella lopullinen valintapäätös voisi olla kielteinen. Ehdotettu säännös kos-

kisi kaikkkeen koulutukseen opiskelijoiksi hakeutuvia.

26 §. *Poliisimieheksi koulutettavien valintaan liittyvä oikeus saada tietoja.* Henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä säädetään arkaluonteisten henkilötietojen käsittelykiellosta. Arkaluonteisena henkilötietona pidetään muun muassa henkilön terveydentilaa, sairautta tai hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja. Henkilötietolain 12 §:n mukaan arkaluonteisten henkilötietojen käsittely voi perustua muun muassa henkilön antamaan nimenomaiseen suostumukseen tai tietojen käsitteilyä koskevaan lainsäädännökseen.

Pykälässä säädettäisiin poliisikoulutukseen valittaville tehtävästä terveystarkastuksesta ja huumausainetestauksesta sekä koulutukseen hakeutuvien velvollisuudesta antaa opiskelijavalinnassa tarvittavia terveystietoja. Terveystietojen perusteella arvioitaisiin opiskelijaksi hakeutuvan henkilön selviytymistä opetukseen sisältyvistä toiminnallisista harjoituksista sekä kykyä toimia tutkinnon suorittamisen jälkeen poliisimiehen virassa. Koska poliisikoulutuksen toiminnallisiin harjoituksiin liittyy tapaturman vaara, huumausainetestauksessa voitaisiin selvittää myös laillisten lääkkeiden vaikutusta koulutuksen hakeutuvan toimintakykyyn.

27 §. *Opiskelijavalinta.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin ammattikorkeakoululain 22 §:n 1 momenttia sekä 3 momenttia. Poliisiammattikorkeakoulu ei olisi kuitenkaan mukana yhteisvalinnassa, eikä muussa korkeakoululainsäädännössä säädetty yhden opiskelupaikan periaate koskisi Poliisiammattikorkeakoulua.

28 §. *Opiskelupaikan vastaanottaminen.* Pykälä vastaisi sitä, mitä ammattikorkeakoululain 22 §:n 3 momentissa säädetään opiskelijaksi valitun velvollisuudesta ilmoittaa ammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta.

29 §. *Opiskelupaikan menettäminen.* Pykälä vastaisi sitä, mitä ammattikorkeakoululain 22 §:n 3 momentissa säädetään opiskelupaikan menettämisestä, mikäli opiskelijaksi valittu laiminlyö velvollisuutensa ilmoittaa ammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Säännös on välttämätön, jotta tarjolla olevat koulutuspaikat voidaan täyttää tehokkaasti.

5 luku. Opiskelijat

30 §. *Opiskelijaksi ilmoittautuminen.* Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin ammattikorkeakoululain 23 §:ää. Kuitenkin opintojen alkamisajankohta saattaa Poliisiammattikorkeakoulussa poiketa merkittävästi lukuvuoden alkamisajankohdasta, minkä vuoksi opiskelijan ilmoittautumisvelvollisuus olisi tarkoituksenmukaista kytkeä vuosittain vastaamaan opintojen alkamispäivämäärää tai muuta vastaavaa ajankohtaa. Opiskelijalla olisi oikeus ilmoittautua poissaolevaksi opiskelijaksi oman harkintansa mukaan esimerkiksi pitkäaikaisen sairauden tai muun henkilökohtaisen syyn vuoksi. Poissaolevaksi ilmoittautuminen vuotta lyhyemmäksi ajaksi saattaa olla ongelmallista opintojen järjestämisen kannalta, mistä syystä se voisi tapahtua vain erityisestä syystä. Jotta opinnot eivät tarpeettomasti pitkittyisi, opiskelija voisi olla poissa enintään kahden vuoden ajan.

31 §. *Opiskeluoikeus.* Pykälässä ehdotettu säännös vastaisi ammattikorkeakoululain 24 §:ää.

Opiskelijan tulisi suorittaa ammattikorkeakoulututkinto, sen laajuudesta riippuen, 3—5 vuodessa ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto 1—3 vuodessa. Tutkinnon suoritusajaa laskettaessa ei otettaisi huomioon aikaa, jonka opiskelija on ollut poissa poissaoloilmoituksen, opintojen keskeyttämisen tai määräaikaisen erottamisen vuoksi.

32 §. *Opiskeluoikeuden menettäminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin opiskeluoikeuden menettämisestä siinä tapauksessa, että opiskelija laiminlyö ehdotetun lain 30 §:ssä säädetyn velvoitteen ilmoittautua opiskelijaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin opiskeluoikeuden menettämisestä siinä tapauksessa, että opiskelija ei ole suorittanut opintojaan 31 §:ssä tarkoitetussa enimmäisajassa. Poliisiammattikorkeakoulu voisi erityisestä syystä myöntää lisäaikaa opintojen loppuun saattamista varten. Tällainen erityinen syy voisi olla opiskelijan pitkäaikainen sairaus tai perheolosuhteet, jotka ovat estäneet saattamasta opintoja loppuun määräajassa.

33 §. *Opiskeluoikeuden palauttaminen.* Opiskeluoikeuden palauttaminen edellyttäisi erityistä syytä. Käytännössä kysymykseen

voisi tulla sairaus tai muu poikkeuksellinen tapahtuma, joka on estänyt opiskelijasta ilmoittautumasta Poliisiammattikorkeakoulun määräämällä tavalla läsnäolevaksi tai poissaolevaksi.

34 §. *Opintosuoritusten arviointi ja oikaisumenettely.* Pykälässä säädettäisiin vaiheittain etenevästä oikaisumenettelystä, jossa opiskelijan oikaisuvaatimuksen käsittelee ensimmäisessä vaiheessa opettaja ja toisessa vaiheessa monijäseninen Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunta. Ehdotetun lain 46 §:n 3 momentin mukaisesti opintosuoritusten arviointiin tai opintojen hyväksilukemista koskevaan tutkintolautakunnan päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta saada tieto opintosuorituksensa arvioinnista ja arviointiperusteiden soveltamisesta sekä aikaisempien opintojensa hyväksilukemisesta koskevan päätöksen perusteluista. Tieto voitaisiin antaa suullisesti tai kirjallisesti.

Pykälän 2 momentti koskisi oikaisumenettelyn ensimmäistä vaihetta, jossa opiskelija pyytäisi oikaisua arvioinnin tai hyväksilukemista koskevan ratkaisun tehneeltä opettajalta. Sekä oikaisuvaatimus että siihen annettava päätös tehtäisiin kirjallisena. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle olisi 14 päivää siitä, kun opiskelija on saanut tietoonsa arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltamisen tai hyväksilukemista koskevan päätöksen ja sen perustelut.

Pykälän 3 momentissa koskisi oikaisumenettelyn toista vaihetta, jossa opiskelija pyytäisi oikaisua 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta. Oikaisuvaatimus olisi tehtävä kirjallisesti.

35 §. *Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.* Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrättyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä, eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Poliisiammattikorkeakoulun järjestyssääntöä voidaan pitää alueellisesti rajattuna yleisluonteisena hallintopäätöksenä, eikä kysymys olisi peruslain

80 §:ssä tarkoitusta oikeussääntöjen antamisesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun velvollisuudesta antaa järjestyssääntö, jolla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja opiskeluympäristön viihtyisyyttä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä asioista, joista järjestyssäännössä voitaisiin antaa määräyksiä. Järjestyssäännön ydinosan muodostaisivat opetukseen sisältyviä toiminnallisia harjoituksia koskevat turvamääräykset ja opetuksessa käytettävän salassa pidettävän tiedon käsittelyä koskevat tietoturvamääräykset.

Peruslain 7 §:ssä säädetään henkilökohtaisesta koskemattomuudesta, johon ei saa puuttua ilman laissa säädettyä perustetta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun oikeudesta asettaa opetukseen osallistumisen ehdoksi Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön suorittaman kokeen, joka tehdään opiskelijan nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi. Säännöstä olisi tarkoitus soveltaa kaikkeen opetukseen, jossa käytettävien välineiden tai aineiden turvallinen käsittely edellyttää ehdotonta päihteettömyyttä.

Poliisiammattikorkeakoulun toiminnallisissa harjoituksissa käsitellään ajoneuvoja, ampuma-aseita, muita voimankäyttövälineitä sekä vaarallisia esineitä ja aineita. Kouluturvallisuus edellyttää, että harjoitukseen osallistuva ei ole päihteen vaikutuksen alainen. Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöön kuuluva voisi estää opiskelijan osallistumisen opetukseen, jos koe osoittaa opiskelijan olevan alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena taikka jos opiskelija kieltäytyy kokeesta. Ehdotettu säännös merkitsisi vähäistä puuttumista henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, mistä syystä asiasta pitäisi säätää lailla. Säännöksen tarpeellisuuden puolesta puhuu se, että seurauksena päihtyneenä harjoittelusta saattaa olla äärimmäisessä tapauksessa hengen menetys. Kokeen suorittaminen ei edellyttäisi epäilystä harjoituksen osallistuvan henkilön päihtymyksestä. Kokeesta kieltäytymisestä ei olisi muita seurauksia kuin jääminen harjoituksen ulkopuolelle.

36 §. Opiskelijakunta. Perustuslain 13 §:n 2 momentissa säädetään yhdistymisvapaudesta, johon kuuluu oikeus perustaa yhdistys sekä kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan ammattikorkeakouluissa on opiskelijakunta, jonka toiminta perustuu ammattikorkeakoululain 42 a §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan Poliisiammattikorkeakoulussa olisi opiskelijakunta, jonka jäseniä voisivat olla tutkintoon johtavissa opinnoissa olevat opiskelijat. Jäsenyys olisi vapaaehtoista, joten opiskelija voisi halutessaan olla liittymättä opiskelijakunnan jäseneksi. Kannattajajäseniä voisivat olla opiskelijakunnan säännöissä määrättävät henkilöt tai yhteisöt, kuten esimerkiksi entiset tutkinto-opiskelijat tai poliisimiesten yhdistykset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin opiskelijakunnan tehtävistä. Tutkintoon johtavissa opinnoissa olevilla opiskelijoilla olisi hallituksessa 6 §:ssä säädetty edustus. Poliisihallitus määräisi hallituksen jäsenet ja varajäsenet, mutta opiskelijoiden edustajien nimeäminen kuuluisi opiskelijakunnan tehtäviin. Tätä tehtävää suorittaessaan opiskelijakunnan tulisi kuulla opiskelijoita. Opiskelijakunta voisi nimetä hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi myös opiskelijakuntaan kuulumattomia opiskelijoita, jotka suostuvat nimeämiseen. Opiskelijakunnan tulisi osallistua opetuksen suunnitteluun, minkä lisäksi opiskelijakunnalla olisi kasvatuksellisia tehtäviä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin opiskelijakunnan taloudesta. Opiskelijakunta olisi oikeustoimikelpoinen oikeushenkilö, jolla voisi olla omaisuutta ja joka vastaisi itse sitoumuksistaan. Opiskelijakunnalla olisi oikeus periä jäsenmaksuja, joiden suuruuden opiskelijakunta saisi määrätä.

Pykälän 4 momentissa viitataan yhdistyslain (503/1989) säännöksiin, joista opiskelijakuntaan sovellettaisiin rekisteröityä yhdistystä koskevia säännöksiä. Yhdistyslain säännöksistä poiketen opiskelijakunta perustettaisiin lailla, opiskelijakunnan jäsenistä ja tehtävistä säädettäisiin osaksi laissa ja opiskelijakunnan säännöt vahvistaisi rehtori. Viimeksi mainitun säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että opiskelijakunnan säännöt vastaisivat opiskelijakunnan lakisääteisiä teh-

täviä. Muilla tavoin Poliisiammattikorkeakoulu ei ohjaisi opiskelijakunnan toimintaa.

37 §. Opiskeluoikeuden peruuttaminen. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ja 2 momentin mukaan opiskelija voisi menettää oikeuden suorittaa poliisimieheltä vaadittavaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavia opintoja, jos hän menettää koulutuksen aikana Suomen kansalaisuuden. Voimassa olevassa laissa edellytetään, että poliisiin perustutkintokoulutukseen otettavalla on Suomen kansalaisuus, mutta säännöksiä koulutuksen aikana tapahtuvan kansalaisuuden menettämisen varalta ei ole. Käytännössä ehdotetun säännöksen merkitys jäänee vähäiseksi.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin mukaan opiskelija voisi menettää oikeuden suorittaa poliisimieheltä vaadittavaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavia opintoja, jos hänen terveydentilansa ei enää täyttäisi poliisimieheltä vaadittavaa terveydentilaa tai hän kieltäytyy osallistumasta Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä ehdotetun lain 39 §:ssä tarkoitettuun terveystarkastukseen. Lisäksi edellytettäisiin, että terveydentilan muutos olisi pysyvä tai pitkäaikainen.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan opiskelija voisi menettää oikeuden suorittaa opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa, mikäli hänet tuomitaan lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen tahallisuudesta rikoksesta. Säännöksen soveltaminen ei edellytä, että rikos olisi tehty tai rangaistus olisi tuomittu koulutuksen aikana. Kysymykseen voisi tulla myös ennen koulutusta tehty rikos tai tuomittu rangaistus, josta Poliisiammattikorkeakoulu saisi tiedon vasta opintojen aloittamisen jälkeen. Säännös koskisi kaikkia opiskelijoita.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan opiskelija voisi menettää oikeuden suorittaa opintoja Poliisiammattikorkeakoulussa, mikäli hän vaarantaa vakavasti turvallisuutta rikkomalla järjestyssäännön määräystä. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi, että kurinpitorangaistus, kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen ei olisi riittävä seuraamus. Turvallisuuden vakavasta vaarantamisesta olisi kysymys, jos opiskelija esimerkiksi aiheuttaisi järjestyssäännön vastaisella menettelyllään hengenvaaran.

38 §. Opiskelun keskeyttäminen. Pykälässä säädettäisiin opintojen keskeyttämisestä siinä tapauksessa, että Poliisiammattikorkeakoululla olisi perusteltu syy epäillä, että opiskelijan opiskeluoikeus voitaisiin peruuttaa tai kun opiskelijaa epäillään tahallisuudesta rikoksesta. Epäily voisi perustua henkilökunnan tekemiin havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai esitutkintaviranomaisen ilmoitukseen.

Opintojen keskeytysaikana Poliisiammattikorkeakoulun tulisi hankkia selvitystä siitä, onko opiskeluoikeuden peruuttamiseen perusteita.

Esitutkinnan aikana opinnot voidaan keskeyttää, jos epäilty rikos on sellainen, josta rangaistukseen tuomitun opiskelijan opinto-oikeus voitaisiin peruuttaa.

39 §. Opiskeluoikeuden peruuttamiseen ja opintojen keskeyttämiseen liittyvä tiedonsaanti. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin poliisikoulutuksessa olevan opiskelijan velvollisuudesta osallistua Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä terveystarkastukseen. Koska terveystarkastus merkitsee puuttumista perustuslain 7 §:ssä säädettyyn henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, pitää opiskelijan velvollisuudesta osallistua Poliisiammattikorkeakoulun määräämään terveystarkastukseen säätää lailla. Terveystarkastukseen määrääminen edellyttää kuitenkin perusteltua epäilyä siitä, että opiskelijan terveydentila ei ole enää poliisimieheltä vaadittava. Epäily voisi koskea esimerkiksi vakavaa sairautta tai päihderiippuvuutta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin opiskelijaan kohdistuvaa rikosepäilyä koskevista tiedoista, jotka ovat esitutkinnan aikana viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla salassa pidettäviä sekä henkilötietolain 11 §:n 3 kohdan nojalla arkaluonteisia henkilötietoja. Koska rikosepäilyä koskevien tietojen saaminen merkitsee puuttumista perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityiselämän suojaan, tulisi näiden tietojen saamisesta säätää laissa.

40 §. Kurinpito. Pykälässä säädettäisiin kurinpidosta. Poliisiammattikorkeakoulun tulee edistää toimenpiteillään myönteistä opiskeluympäristöä ja turvallista ja viihtyisää opiskeluympäristöä. Poliisikoulutuksessa Poliisiammattikorkeakoulun kasvatustehtävänä

on ohjata opiskelijoita käyttäytymään poliisimieheltä vaadittavalla tavalla. Tässä Poliisiammattikorkeakoulun henkilökunnan esimerkillä ja ohjauksella on suuri merkitys. Tämän lisäksi tarvitaan tehokkaita ja oikeasuhtaisia keinoja puuttua epäsuotavaan käytökseen.

Poliisiammattikorkeakoulu voisi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen tai erottaa opiskelijan enintään yhden vuoden määräajaksi, jos opiskelija on rikkonut järjestys säännön määräystä tai menetellyt opinnoissaan vilpillisesti.

Vilpillisellä menettelyllä tarkoitetaan esimerkiksi niin sanottua luntaamista kokeessa tai toisen kirjallisen esityksen luvaton esittämistä omana työnä (plagiointia).

Kirjallinen varoitus pannaan täytäntöön antamalla opiskelijalle tiedoksi asiaa koskeva päätös. Kirjallinen päätös merkitään Poliisiammattikorkeakoulun diaariin ja se on tiedoksiannon jälkeen julkinen viranomaisen asiakirja.

Määräaikainen erottaminen vastaa vaikutuksiltaan opintojen keskeyttämistä. Määräaikaisen erottamisen aikana opiskelija ei voisi suorittaa tutkintoon kuuluvia kokeita tai kuulusteluja, eikä seurata muuta kuin julkista opetusta.

Poliisikoulutuksessa olevia opiskelijoita koskee velvollisuus käyttäytyä poliisin arvolle sopivalla tavalla. Poliisikoulutuksessa olevalle opiskelijalle voitaisiin edellä mainittujen perusteiden lisäksi antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voitaisiin erottaa enintään yhden vuoden määräajaksi koulutuksesta, jos opiskelija käyttäytyy koulutuksen aikana sopimattomasti tavalla, joka omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Sopimattomana voitaisiin pitää kaikenlaista sääntöjen vastaista käytöstä sekä esimerkiksi yleistä järjestystä ja turvallisuutta häiritsevää käytöstä tai avoimesti rasististen mielipiteiden esittämistä.

Kurinpitoseuraamuksen määrääminen ei edellytä, että opiskelijan käytös olisi tullut yleisesti tietoon. Riittäisi, että käytöksen arvioitaisiin vaarantavan poliisia kohtaan tunnettua luottamusta, jos opiskelijan käytös tulisi yleisesti tietoon. Tehtävien asianmukai-

sella hoidolla tarkoitetaan rehellisyyttä, luottavuutta ja tasapuolisuutta.

6 luku. Henkilöstö

41 §. Opettajat. Poliisiammattikorkeakoulun opettajat ovat nykyisin virkasuhteessa valtioon. Ehdotetulla lailla ei ole tarkoitus muuttaa opettajien palvelussuhteen laatua. Opetustoiminnan erityispiirteiden vuoksi on tarkoituksenmukaista, että osa opettajista on poliisimiehen virassa.

Poliisiammattikorkeakoulussa on opettajina poliisimiehiä virkanimikkeellä ylikomisario, komisario, opettaja (päällystö), ylikonstaapeli, opettaja (alipäällystö), vanhempi konstaapeli ja kouluttaja. Siviiliviroissa olevien opettajien virkanimikkeet ovat yliopettaja, lehtori ja opettaja. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä viroista, joihin sovellettaisiin opettajia koskevia kelpoisuusvaatimuksia. Ehdotuksen tarkoituksena on myös, että poliisimiesvirassa ja siviilivirassa olevilla opettajien virkanimike ilmaisisi selkeästi opettajan aseman.

Poliisiammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimukset vastaisivat ammattikorkeakoulujen yliopettajien tai lehtorien kelpoisuusvaatimuksia. Kuitenkin Poliisiammattikorkeakoulussa opetettaisiin edelleen poliisin ammattiin liittyviä käytännön taitoja, joissa tehtävän edellyttämä kelpoisuus voisi poiketa muiden ammattikorkeakoulujen opettajien kelpoisuusvaatimuksista

42 §. Opettajien kelpoisuusvaatimukset ja tehtävät. Poliisiammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella.

43 §. Nimittäminen. Ehdotettu säännös vastaisi nykyistä käytäntöä. Nykyisin poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön nimittämisestä on säädetty poliisin hallinnosta annetun asetuksen 17 ja 19 §:ssä. Mainitun asetuksen 19 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakoulu nimittää itse virkamiehensä rehtoria lukuun ottamatta ja ottaa työsopimussuhteen henkilökunnan.

7 luku. Erinäiset säännökset

44 §. Poliisiammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö. Pykälässä kiellettäisiin Poliisiammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö. Ehdotettu säännös vastaisi ammattikorkeakoululain 39 §:ää.

45 §. Menettely eräissä opiskelijaa koskevissa asioissa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Poliisiammattikorkeakoulun rehtori päättäisi opiskelun keskeyttämisestä, opiske-luoikeuden peruuttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta tai kirjallisesta varoituksesta. Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännössä päätösvalta näissä asioissa voitaisiin siirtää Poliisiammattikorkeakoulun toiselle virkamiehelle.

46 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä opiskelijaksi pyrkivää tai opiskelijaa koskevista päätöksistä, joita koskeva muutoksenhaku järjestettäisiin hallintolain 7 a luvun mukaisessa oikaisuvaatimusmenettelyssä. Näissä tapauksissa Poliisiammattikorkeakoulun päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Oikaisuvaatimus tulisi hallintolain mukaisesti tehdä kirjallisena 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisupyynnön johdosta annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä Poliisiammattikorkeakoulun päätoimipaikka sijaitsee. Hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallinto-oikeuden antamaan päätökseen. Valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ehdotetaan rajoitettavaksi siten, että valittaminen muussa kuin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa edellyttäisi korkeimman hallinto-oikeuden myöntämää valituslupaa.

Opintosuorituksen arviointia tai aikaisemmin hankitun osaamisen hyväksilukua koskeva Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunnan päätös olisi lopullinen, koska lakiesityksen 34 §:ssä ehdotettu oikaisumenettely on kaksivaiheinen.

Muuten Poliisiammattikorkeakoulun päätökseen saisi hakea muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin hallituksen päätös, joka kos-

kee ohjesäännön, järjestyssäännön, tutkinto-säännön, opetussuunnitelman tai valintaperusteiden hyväksymistä. Näissä tapauksissa olisi kysymys yleisestä hallinnollisesta määräyksestä.

Opiskeluoikeuden peruuttamista ja opiskelun keskeyttämistä koskeva päätös saataisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei Poliisiammattikorkeakoulun hallitus tai hallinto-oikeus muutoksenhaun johdosta kiellä täytäntöönpanoa. Ehdotettu säännös soveltuisi sellaisiin tilanteisiin, joissa opiskelijaa epäiltäisiin rikoksesta, joka on vaarantanut vakavasti toisten turvallisuutta.

47 §. Poliisin virkapuvun käyttö. Poliisilain (872/2011) 10 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään poliisimiehen, ylivartijan ja vartijan velvollisuudesta ja oikeudesta käyttää poliisin virkapukua. Saman pykälän 3 momentissa kielletään muita käyttämästä poliisin virkapukua. Poliisilain 12 §:n mukaan poliisimiehiä ovat valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyvät päällystön, alipäällystön ja miehistön kuuluvat virkamiehet. Poliisiammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa olevat opiskelijat eivät pääosin ole virkamiehiä, lukuun ottamatta opintoihin kuuluvaa käytännöllistä harjoittelua, eivätkä he ole poliisimiehiä.

Poliisin virkapuvun käytöllä on poliisioppilaitoksissa pitkät perinteet ja poliisin virkapuvun kantamiseen harjaantuminen on opetuksen sisältävä kasvatustavoite.

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden oikeudesta ja velvollisuudesta käyttää poliisin virkapukua pitää säätää lailla.

Poliisiammattikorkeakoulun ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijat tulevat olemaan pääosin virassa olevia poliisimiehiä. Sanamuotonsa puolesta poliisilain 10 §:n 1 momentti ei koske virkapuvun käyttöä opiskelussa, mistä syystä asiasta ehdotetaan säädettyväksi erikseen.

Kansainvälisen koulutusyhteistyöhön kuuluu ulkomaisten poliisimiesten opiskelu Poliisiammattikorkeakoulussa. Ulkomaisen poliisin virkapuvun käyttö on perustunut tapaan, mutta tästä pitäisi selvyuden vuoksi säätää laissa kuten suomalaisen poliisin virkapuvun käytöstä. Tarkoitus olisi, että ulkomaisista poliisin virkapukua voitaisiin käyttää

myös Poliisiammattikorkeakoulun alueen ulkopuolella toteuttavassa opetuksessa.

48 §. Salassa pidettävät tiedot. Poliisiammattikorkeakoulun olisi ilmoitettava opiskelijalle, milloin opetuksen yhteydessä käsitellään salassa pidettäviä tietoja. Tällaisia voivat olla muun muassa tiedot poliisiin tai muiden viranomaisten käyttämistä teknisistä tai taktisista menetelmistä. Opetukseen kuuluu myös rekistereiden käyttöön liittyvää harjoittelua, minkä yhteydessä opiskelijat käsittelevät salassa pidettäviä henkilötietoja.

Rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikoslain 38 luvun 1 ja 2 §:ssä tai 40 luvun 5 §:ssä.

49 §. Arkaluonteisten tietojen käsittely. Pykälässä säädetäisiin Poliisiammattikorkeakoulun oikeudesta käsitellä opiskelijaksi ottamisen, opintojen keskeyttämisen ja opiskelu-oikeuden peruuttamisen yhteydessä opiskelijan terveydentilaa tai rikollista tekoa ja rangaistusta. Kurinpitoasian käsittelyn yhteydessä saisi käsitellä rikollista tekoa ja rangaistusta, mutta myös poliisin kiinniottotietoja.

Poliisiammattikorkeakoulun tulisi hävittää opiskelijaa koskevat arkaluonteiset tiedot opintojen päättyessä. Selvyuden vuoksi tietojen säilyttämiselle määriteltäisiin ehdoton määräaika, jonka kuluttua tiedot olisi hävitettävä.

Arkaluonteisia tietoja saisivat käsitellä vain virkamiehet, joiden työtehtävissä ne ovat tarpeen.

8 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

50 §. Voimaantulo ja kumottavat säännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Lailla kumottaisiin poliisikoulutuksesta annettu laki. Samalla kumoutuisivat sen nojalla annetut asetukset.

51 §. Poliisiammattikorkeakoulu sekä sen henkilöstö. Nykyinen Poliisiammattikorkeakoulu perustettiin 1 päivänä tammikuuta 2008, kun sitä ennen itsenäisinä oppilaitoksina toimineet Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisikoulu lakkautettiin. Ehdotetulla lailla muutetaan Poliisiammattikorkeakoulun sisäistä hallintoa sekä siellä annettavaa opetusta ja suoritettavia tutkintoja koskevia säännöksiä. Vaikka kysymys on tutkintokoulutus-

ta koskevasta kokonaisuudistuksesta, Poliisiammattikorkeakoulun nimi on vakiintunut ja tarkoituksenmukaista säilyttää. Ehdotetussa laissa tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulu vastaisi edelleen kaikista Poliisiammattikorkeakoulun tai Poliisikoulun nimissä tehdyistä sitoumuksista.

Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöstä pääosa on vakinaisessa virkasuhteessa valtioon, eikä lain voimaantulo vaikuttaisi heidän palvelussuhteisiinsa tai palvelussuhteiden ehtoihin. Määräaikaan virkasuhteeseen otetun henkilöstön palvelussuhde jatkuisi määräajan loppuun. Uuden lain tullessa Poliisiammattikorkeakoulun opettajien virkanimikkeet voitaisiin yhdenmukaistaa muiden ammattikorkeakoulujen kanssa. Siviiliopettajat täyttävät pääosin lehtoreille ammattikorkeakouluissa säädetyt kelpoisuusvaatimukset ja heidän virkanimikkeensä voitaisiin lain voimaantullessa muuttaa ilman virkaan nimitetyn suostumusta. Poliisimiesopettajien virkanimike muutettaisiin vastaamaan yleisesti käytössä olevia poliisin virkanimikkeitä.

52 §. Poliisin perustutkinnon opiskelijat. Lain voimaantullessa Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelee noin 250 poliisin perustutkinnon opiskelijaa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että opintonsa aloittaneille annetaan oikeus saattaa opintonsa päätökseen kumotun lain ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016 saakka.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poliisin perustutkinnon opiskelijan mahdollisuudesta siirtyä ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, mikäli hän ei ole voinut suorittaa opintojaan loppuun 1 momentissa säädettyyn ajankohtaan mennessä. Säännös olisi tarpeellinen, koska poliisin perustutkinnon edellyttämien työharjoittelu ja kenttätyöjaksoiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit tulisi suunnata lakiehdotuksen voimaantulon jälkeen mahdollisimman pian uuteen ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvan harjoittelun toteuttamiseen.

53 §. Poliisialipäällystötutkinnon opiskelijat. Lain voimaantullessa Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelee noin 50 poliisialipäällystötutkinnon opiskelijaa. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että opintonsa aloittaneille annetaan oikeus saattaa opintonsa pää-

tökseen kumotun lain ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisesti 30 päivään kesäkuuta 2015 saakka.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poliisialipäällystötutkinnon opiskelijan mahdollisuudesta siirtyä esimiestehtäviin valmentaviin ammatillisiin erikoistumisopintoihin, mikäli hän ole voinut suorittaa opintojaan loppuun 1 momentissa säädettyyn ajankohtaan mennessä.

54 §. Poliisipäällystön tutkinnon opiskelijat. Lain voimaantullessa Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelee noin 50 poliisipäällystön tutkinnon A-osan opintojen opiskelijaa. Lisäksi noin 300 henkilöllä on B-osan opintojen opiskeluoikeus heidän saadessaan poliisihallinnossa esimiestehtävän. Pykälässä ehdotetaan, että opintonsa aloittaneille annetaan oikeus saattaa opintonsa päätökseen kumotun lain ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2017 saakka.

1.2 Laki poliisin hallinnosta

1 §. Pykälässä säädettäisiin poliisin hallinnosta annettuun lakiin sisältyvien Poliisiammattikorkeakoulun tehtäviä, poliisikokelaan poliisivaltuuksia ja nuoremman konstaapelin poliisivaltuuksia koskevien säädösten kumoamisesta.

Ehdotuksen mukaan Poliisiammattikorkeakoulua koskevat säädökset otettaisiin ehdotettuun lakiin Poliisiammattikorkeakoulusta.

Poliisimiehen toimivaltuuksissa on kysymys merkittävästä julkisen vallan käyttämisestä. Poliisimiehen toimivaltuuksien antaminen opiskelijalle (poliisikokelas), joka ei ole palvelussuhteessa valtioon, on perustuslain 124 §:n vastaista.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin kuuluvan työharjoittelun ajaksi opiskelija nimitetään poliisimiehen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Harjoitteluun kuuluu olennaisena osa poliisimiehelle kuuluvien toimivaltuuksien käyttö. Harjoittelijan toimivaltuuksien rajaaminen tapahtuvaksi ohjaajan valvonnan ja johdon alaisena on ristiriidassa poliisimiehen vapaa-aikaan ulottuvan toimintavollisuuden kanssa.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

1.3 Opintotukilaki

3 §. Määritelmät. Pykälässä määritellään ne oppilaitokset, joita opintotukilaissa pidetään korkeakouluina.

Nykyisin poliisin perustutkinnon opiskelijat ovat opintotukilain soveltamisalan piirissä ammatillisen koulutuksen opiskelijoina.

Ehdotuksen tarkoituksena on, että Poliisiammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa olevat opiskelijat saisivat opintotukilaissa säädettyjen edellytysten täytyessä samat opintotukiehdot kuin muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijat.

Ehdotetun poliisiammattikorkeakoululain 52 §:n mukaan lain voimaantulleessa poliisin perustutkintoa suorittavat saisivat suorittaa poliisin perustutkinnon voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016. Poliisin perustutkintoa suorittavien opiskelijoiden opintotuki määräytyisi siirtymäaikana edelleen toisen asteen opiskelijoiden opintotukea koskevien säännösten mukaisesti.

Samalla ehdotetaan, että opintotukilain 3 §:n 4 kohdan viittaus yliopistolakiin ajantasaistettaisiin vastaamaan voimassaolevaa yliopistolakia (558/2009).

Opintotukiasioiden käsittelyä varten Poliisiammattikorkeakouluun tulisi perustettavaksi opintotukilautakunta.

1.4 Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta

1 §. Pykälään ehdotettu muutos olisi luonteeltaan tekninen. Poliisikoulun sijasta ehdotetaan säädettäväksi Poliisiammattikorkeakoulusta, koska muita poliisioppilaitoksia ei enää ole.

2 Tarkemmat säännökset

Ehdotetun Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain nojalla annettaisiin valtioneuvoston asetus, jossa säädettäisiin tarkemmin Poliisiammattikorkeakoulun koulutustehtävästä (2 §:n 3 momentti), valtuuskunnan kokoonpanosta (12 §:n 2 momentti), rehtorin

kelpoisuusvaatimuksista (8 §:n 2 momentti), opintosuorituksia koskevien oikaisuvaatimusten käsittelystä sekä tutkintolautakunnan kokoonpanosta (11 §:n 2 momentti), Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä (14 §:n 2 momentti), Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista, tutkintonimikkeistä, tutkintotavoitteista, koulutusohjelmista, opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista (15 §:n 2 momentti), poliisikoulutukseen opiskelijaksi otettavalta edellytettävästä terveydentilasta sekä rehellisyydestä ja luotettavuudesta (24 §:n 2 momentti), opiskelijavalinnan tuloksesta ilmoittamisesta (27 §:n 3 momentti), ja Poliisiammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä (42 §).

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Lakiehdotuksessa on kysymys merkittävästä Poliisiammattikorkeakoulun tutkintoon johtavaa opetusta koskevasta muutoksesta.

Lain voimaantuloon liittyviin tehtäviin, kuten opetussuunnitelmien uudistustyöhön, voidaan kuitenkin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Ensimmäiset ehdotetun lain mukaiseen ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettavat opiskelijat voisivat aloittaa opintonsa noin 8 kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijavalinnat ovat mahdollisia, kun riittävä määrä jatko-opintojen edellytykset täyttäviä henkilöitä on olemassa. Arvion mukaan ensimmäiset ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon aloittavat opiskelijat ovat henkilöitä, jotka ovat täydentäneet nykyisen poliisin perustutkintonsa poliisialan ammattikorkeakoulututkinnoksi ja joilla on riittävä määrä työkokemusta.

4 Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Poliisiammat-

tikorkeakoulun toimintaan liittyä perustuslain 119 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkisen vallan käyttöä.

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Esitykseen sisältyy useita perusoikeusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä lainkohtia. Ehdotetulla lailla Poliisiammattikorkeakoulusta annettaisiin säännökset Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavista korkeakoulututkinnoista, kelpoisuudesta korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, poliisimiehiksi koulutettaville asetettavista lisävaatimuksista, opiskelupaikan vastaanottamisesta, opiskelijaksi ilmoittautumisesta, opiskeluoikeuden menettämisestä, opintosuoritusten arvioimisesta, opintojen keskeyttämisestä, opiskeluoikeuden peruuttamisesta, terveystietojen antamisesta, Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä terveystarkastukseen osallistumisesta, opiskelijoita koskevien rikostietojen käsittelystä, kurinpidosta, opiskelijoiden vaitiolovelvollisuudesta sekä poliisin virkapuvun käyttämisestä. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöllä olisi oikeus suorittaa koe alkoholin tai muun päihteen toteamiseksi opetukseen osallistumisen ehtona sekä oikeus estää opiskelijan osallistuminen opetukseen, jos koe osoittaa opiskelijan olevan päihtynyt tai jos opiskelija kielletty kokeesta.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan hyväksymän linjauksen mukaisesti perusoikeutta on mahdollista rajoittaa tietyissä tapauksissa tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Rajoituksen tulee perustua lain tasoiseen säännökseen ja sen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen. Rajoituksen perusteen tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä. Tarkoitus turvata toista perusoikeutta voi olla hyväksyttävä peruste rajoittaa jotakin perusoikeutta. Perusoikeutta on mahdollista rajoittaa lailla ainoastaan niissä tapauksissa, joissa se on välttämätöntä tavoitellun tarkoituksen saavuttamiseksi. Lailla perusoikeutta rajoitettaessa tulee aina huolehtia riittävästä oikeusturvajärjestelystä ja siitä, etteivät rajoitukset ole ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa. Tavallisella lailla ei voida säätää rajoitusta, joka olennaisesti kaventaisi perustuslailla turvattua perusoikeutta.

Opetuksen ja tutkimuksen vapaus

Ehdotetun Poliisiammattikorkeakoulusta annettavan lain 16 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakoulussa olisi opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Perustuslain 16 §:n 3 momentin mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu. Poliisiammattikorkeakoululla olisi muista korkeakouluista poikkeava tehtävänsä, mutta omalla alallaan Poliisiammattikorkeakoulu vastaisi maassamme korkea-asteen koulutuksesta ja sekä soveltavasta tutkimus- ja kehitystoiminnasta, joka tukee korkeakouluopetusta ja sisäisen turvallisuuden ylläpitämistä.

Kansalaisuusvaatimus

Poliisimiehen virkaan johtaviin opintoihin otettavan tulee 1. lakiehdotuksen 24 § 1 momentin 1 kohdan perusteella olla Suomen kansalainen. Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 6 §:n 2 momentissa säädetyn syrjäntäkiellon näkökulmasta.

Lailla voidaan perustuslain 125 §:n 1 momentin mukaan säätää, että määrättyihin julkisiin virkoihin tai tehtäviin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Valtion virkamieslain 7 §:n mukaan poliisimiehen virkaan voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Perustuslakivaliokunta on arvioinut kansalaisuusvaatimusta lausunnossaan ehdotuksesta poliisikoulutuksesta annettavaksi laiksi (PeVL 28/2004). Kansalaisuusvaatimusta poliisimiehen virassa voidaan pitää hyväksyttävänä perustuslain näkökulmasta, koska virkaan kuuluu merkittävää julkisen vallan käyttämistä.

Ehdotetussa laissa Poliisiammattikorkeakoulun koulutusala on määritelty sisäisen turvallisuuden ala. Poliisiammattikorkeakoulun korkeakoulututkintoon johtavasta opetuksesta suurin osa annettaisiin edelleen poliisimiehiksi koulutettaville opiskelijoille. Koska poliisimiehen virkaan voidaan nimittää ainoastaan Suomen kansalainen, ei ole tarkoituksenmukaista ottaa tällaiseen virkaan johtavaan koulutukseen muita kuin Suomen kansalaisia. Kansalaisuuteen kohdistuvaa rajoitusta voidaan siten pitää hyväksyttävänä. Ehdotetun kansalaisuusvaatimuksen säätämistä.

selle on näin ollen poliisimiehen virkakelpoisuuteen liittyvä hyväksyttävä peruste.

Opiskelijaksi pyrkivän terveydentilatiedot ja huumausainetestaus

Poliisiammattikorkeakoulun opintoihin haeutuvan tulee 1. lakiehdotuksen 26 §:n 1 momentin perusteella antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnissa tarvittavat terveydentilaansa koskevat tiedot Poliisiammattikorkeakoululle sekä osallistua Poliisiammattikorkeakoulun osoittaman terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan terveystarkastukseen ja huumausainetestaukseen.

Sääntely on merkityksellistä perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatus yksityiselämän suojan kannalta. Sillä puututaan myös perustuslain 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja rajoitetaan henkilön itsemääräämisoikeutta.

Poliisikoulutukseen kuuluu voimankäytön ja ajoneuvojen käsittelyn harjoittelua, mikä edellyttää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä. Kysymys on opiskelijoiden ja työntekijöiden sekä viime kädessä myös muiden henkilöiden oikeuksien ja turvallisuuden suojaamisesta. Lisäksi poliisitoimen luotettavuuden ylläpitäminen edellyttää, että poliisimieheksi koulutettavat eivät käytä laittomia huumausaineita.

Huumausainetestissä saatu tieto on terveydentilaa koskeva tieto, johon liittyy henkilötietojen suojaa koskevia vaatimuksia. Ehdotus sisältää säännökset tietojen käsittelystä, säilyttämisestä ja poistamisesta ja täyttää tältä osin perusoikeuksien rajoittamisen edellytykset.

Sääntelylle on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet. Tavoitteena on muun ohella ehkäistä ennakolta ja vähentää huumausaineiden käytöstä aiheutuvia haitallisia seuraamuksia ja riskejä. Kysymys on toisten henkilöiden oikeuksien ja painavien yhteiskunnallisten etujen suojaamisesta.

Opiskelu-oikeuden peruuttaminen ja opintojen keskeyttäminen

Poliisiammattikorkeakoulu voi peruuttaa poliisikoulutukseen valitun opiskelijan opin-

to-oikeuden 1. lakiehdotuksen 37 §:n mukaan, jos hän menettää Suomen kansalaisuuden tai hän ei ole enää terveydentilaltaan poliisimiehen tehtävään sopiva tai kieltäytyy osallistumasta Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä terveydentilan toteamiseksi tarpeelliseen terveystarkastukseen. Terveydentilan vuoksi opiskelu-oikeus voidaan peruuttaa vain siinä tapauksessa, että terveydentilan muutos arvioidaan pysyväksi tai pitkäaikaiseksi.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 39 §:n 1 momentin Poliisiammattikorkeakoulu voisi määrätä poliisikoulutuksessa olevan opiskelijan terveydentilan toteamiseksi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos on perusteltua syytä epäillä, että opiskelija ei ole enää poliisimiehen tehtävään sopiva.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 37 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen tahallisesta rikoksesta tuomitun opiskelijan opiskelu-oikeus voitaisiin peruuttaa. Säädos koskisi kaikkia Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelevia.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 37 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Poliisiammattikorkeakoulun järjestyssäännön määräystä rikkomalla turvallisuutta vakavasti vaarantaneen opiskelijan opiskelu-oikeus voitaisiin peruuttaa, mikäli kurinpitorangeistusta (kirjallista varoitusta tai enintään vuoden määräajaksi koulutuksesta erottamista) ei voitaisi pitää riittävänä seuraamuksena.

Edellä mainituissa tapauksissa opiskelijan opinnot voitaisiin 1. lakiehdotuksen 38 §:n nojalla keskeyttää enintään yhden vuoden määräajaksi kerrallaan.

Perustuslain 6 §:n 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Säännöksen mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan muun muassa terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Lainsäätäjällä on tietty harkintamarginaalin arvioinnissa, milloin hyväksyttävä peruste on käsillä. Hyväksyttävälle perusteelle asetettavat vaatimukset ovat erityisesti 6 §:n 2 momentissa lueteltujen kiellettyjen erottelu-perusteiden kohdalla korkeat.

Esityksellä on merkitystä opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta, koska opiskelijalta voitaisiin terveydentilaansa tai muuhun

henkilöön liittyvästä syystä evätä tai peruuttaa opiskeluoikeus. Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on suojella toisten henkilöiden terveyttä ja turvallisuutta. Tämän tarkoituksiperän hyväksyttävyyttä perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta voidaan pitää riidattomana.

Opiskeluoikeuden peruuttaminen Suomen kansalaisuuden menettämisen perusteella olisi käytännössä hyvin harvinaista. Säännös ei soveltuisi sellaisiin tilanteisiin, jossa opiskelija saisi Suomen kansalaisuuden lisäksi jonkin toisen valtion kansalaisuuden (kaksoiskansalaisuus).

Perusoikeusjärjestelmän kannalta voidaan katsoa olevan hyväksyttävät perusteita pyrkiä ehkäisemään opiskelijan alentuneesta toimintakyvystä aiheutuvia vaaratilanteita muiden henkilöiden terveyden ja turvallisuuden kannalta. Poliisikoulutuksen opintoihin ja niiden päämääränä olevien virkojen hoitamiseen liittyvien erityispiirteiden vuoksi on pidetty perusteltuna jo ennakolta varmistua siitä, että opiskelijat ovat henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan kyseisiin virkatehtäviin soveltuvia. Opiskeluoikeuden peruuttamisessa on kyse virheellisen alan valinnan korjauksesta erityistilanteissa, millä pyritään ennakolta parantamaan turvallisuutta ja ehkäisemään tulevia vahinkoja tai väärinkäytöksiä. Ehdotus täyttää suhteellisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Poliisiammattikorkeakoulussa voitaisiin antaa poliisikoulutuksen lisäksi muutakin sisäisen turvallisuuden alaan liittyvää koulutusta. Tällaisissa tehtävissä toimiville asetetaan tavallisia kansalaisia korkeammat vaatimukset luotettavuuden ja lainkuuliaisuuden suhteen. Opetuksessa ilmaistaan opiskelijoille myös salassa pidettäviä ja turvaluokiteltavia tietoja. Tästä syystä ennen opintojen alkua opiskelijoiden luotettavuudesta pyritään varmistumaan turvallisuusselvitysmenettelyllä. Väärinkäytöksiä torjuminen edellyttää kuitenkin, että Poliisiammattikorkeakoulu voi tehokkaasti puuttua myös opintojen aikana ilmi tuleviin rikoksiin riippumatta siitä, ovatko ne tehty ennen opintojen aloittamista vai sen aikana. Suhteellisuusperiaate kuitenkin edellyttää, että opiskeluoikeuden peruuttamista ei voi määrätä aivan vähäisistä teois-

ta. Tästä syystä lakiehdotukseen on otettu vaatimus tahallisesta rikoksesta.

Poliisiammattikorkeakoulun ohjesääntö ja järjestyssääntö

Ehdotuksen mukaan Poliisiammattikorkeakoulu voisi hyväksyä järjestyssäännön, joilla edistetään Poliisiammattikorkeakoulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja opiskeluympäristön viihtyisyyttä.

Perustuslakivaliokunta on aiemmassa lausunnossaan (PeVL 70/2002) todennut, ettei perustuslain kannalta ole ongelmallista säätää opetuksen järjestäjän velvollisuudesta hyväksyä määräyksiä esimerkiksi koulutyön käytännön järjestelyihin tai koulurakennusten ja niiden piha-alueiden käyttämiseen liittyvistä seikoista. Koulu- ja oppilaitoskohtaisten järjestyssääntöjen antamisessa ei lähtökohtaisesti ole kysymys perustuslain 80 §:ssä säännellystä lainsäädäntövallan delegoinnista, vaan oikeudesta tehdä alueellisesti rajattuja yleisluonteisia hallintopäätöksiä.

Julkisen vallan käytössä ja muussa julkisessa toiminnassa on perustuslain 2 §:ssä säännellyn oikeusvaltioperiaatteen mukaan noudatettava tarkoin lakia. Ehdotettu sääntely sisältää luonnehdinnat järjestyssäännöillä määrättävissä olevista asioista ja asiatyypeistä. Tämä on tärkeää myös opiskelijoiden oikeusturvan kannalta, koska korkeakoulun järjestyksen rikkomisesta voidaan lakiehdotusten säännösten perusteella määrätä kurinpitoseuraamuksia.

Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännössä annettaisiin tarkemmat määräykset organisaatiosta, hallinnosta ja virkamiesten tehtävistä. Ohjesäännön hyväksyisi Poliisiammattikorkeakoulun hallitus.

Päihdetestaus

Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöön kuuluva voisi 35 §:n 4 momentin mukaan suorittaa kokeen, joka tehtäisiin opiskelijan nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi. Poliisiammattikorkeakoulu henkilöstöön kuuluva voisi estää opiskelijan osallistumisen opetukseen, jos koe osoitaisi opiskelijan olevan alkoholin tai muun

huumaavan aineen vaikutuksen alaisena taikka jos opiskelija kieltäytyisi kokeesta.

Sääntely on merkityksellistä perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatun yksityiselämän suojan kannalta. Sillä puututaan myös perustuslain 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja rajoitetaan henkilön itsemääräämisoikeutta.

Ehdotettu säännös korvaisi voimassa olevaan lakiin sisältyvän säännöksen opiskelijan määräämisestä terveydenhuollon ammattihenkilön ja laboratoriohenkilöstön suorittamaan päihdetestaukseen, jos on perusteltua aihetta epäillä opiskelijan esiintyvän päihtyneenä koulutuksessa ja tai koulutukseen sisältyvässä työharjoittelussa.

Poliisikoulutukseen kuuluu voimankäytön ja ajoneuvojen käsittelyn harjoittelua, mikä edellyttää erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä. Nykyisen lainsäädännön puutteena on se, että Poliisiammattikorkeakoululla ja sen henkilöstöllä ei ole lakiin perustuvaa oikeutta tarkistaa opiskelijan toimintakykyä eikä myöskään oikeutta estää päihtyneen opiskelijan osallistumista opetukseen.

Ehdotettu säännös on rajattu tiettyihin opetustilanteisiin, joissa päihtymys aiheuttaisi erityistä vaaraa hengelle ja terveydelle. Kyseisissä opetustilanteissa opiskelijan toimikyvyn varmistaminen olisi perusteltua. Kokeen suorittamisesta opiskelijalle aiheutuva haitta olisi vähäinen. Opiskelija voisi myös kieltäytyä kokeesta, mutta silloin hänen osallistumisensa opetukseen voitaisiin estää.

Opiskelijakunta

Poliisiammattikorkeakoulussa olisi opiskelijakunta, johon 36 §:n mukaan voisivat kuulua tutkintoon johtavissa opinnoissa olevat opiskelijat. Opiskelijakunnalla voisi olla myös säännöissä tarkemmin määriteltyjä kannatusjäseniä, esimerkiksi Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneita. Oppilaskunnalla olisi oikeus määrätä jäsenmaksuja. Säännösehdotuksella on liittymäkohtia perustuslaissa turvattuun yhdistymisvapauteen.

Ehdotusta on arvioitava yhdistymisvapautta koskevan perustuslain 13 §:n perusteella. Yhdistymisvapautteen kuuluu pykälän 2 momentin mukaan oikeus ilman lupaa perustaa

yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan. Mainitulla perustuslain säännöksellä on nimenomaisesti turvattu myös oikeus olla kuulumatta yhdistykseen. Säännös ei kuitenkaan estä perustamasta lainsäädäntöteitse julkisoikeudellisia yhdistyksiä julkista tehtävää varten eikä säätämästä lailla jäsenyydestä tällaisessa yhdistyksessä. Yhdistymisvapautta koskevan säännöksen voidaan tällöinkin katsoa puoltavan pidättyvää suhtautumista pakkojäsenyyteen.

Oppilaskunnan jäsenyyttä olisi vapaaehtoista eikä perustuisi pakkojäsenyyteen. Ehdotettu sääntely vastaisi siten perustuslakivaliokunnan kantaa, jonka mukaan opiskelijakunnan aseman järjestämiseksi ja toiminnan turvaamiseksi on välttämätöntä etsiä muita kuin pakkojäsenyyteen ja pakolliseen jäsenmaksuun perustuvia järjestelyjä (PeVL 74/2002).

Ehdotettu opiskelijakuntaa koskeva 36 § on laadittu siten, että se voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Kurinpito

Kurinpitomenettelyssä ei perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti varsinaisesti ole kyse rikoksena rangaistavista teoista perustuslain 8 §:ssä tarkoitettua mielessä vaan hallinnollisesta seuraamuksesta (PeVL 74/2002). Kurinpito liittyy kuitenkin perustuslain 21 §:ssä säädettyyn oikeusturvaan.

Kurinpitorangaistuksella rangaistavat teot on lakiehdotuksessa yksilöity yleisen täsmällisyysvaatimuksen edellyttämällä tavalla. Kirjallinen varoitus seuraisi ehdotuksen mukaan vilpillisestä menettelystä tai järjestys­säännön rikkomisesta. Poliisikoulutuksessa oleva opiskelija voisi saada kirjallisen varoituksen myös sellaisesta käytöksestä koulutuksen aikana, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Jos teko tai laiminlyönti olisi vakava tai jos opiskelija jatkaisi edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, voitaisiin hänet erottaa opinnoista enintään yhden vuoden määräajaksi.

Poliisimiehiksi koulutettavia koskeva kurinpitosäännös olisi yhdensuuntainen poliisimiehiä koskevan sääntelyn kanssa.

Ehdotuksessa kurinpidolliset seuraamukset porrastetaan teon tai laiminlyönnin vakavuuden perusteella.

Kurinpitosäännöksiä koskevat ehdotukset eivät ole perusoikeuksien kannalta ongelmallisia.

Tietosuoja ja tiedonvaihto

Esitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa on säännöksiä opiskelijaksi pyrkivän ja opiskelijan terveydentilaa koskevista vaatimuksista ja terveydentilaa koskevien sekä opiskelijan rikos- ja kiinniottotietojen antamisesta ja käsittelystä. Tällainen sääntely koskee perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattua yksityiselämän suojaa samoin kuin samassa säännöksessä tarkoitettua henkilötietojen suojaa.

Henkilötietolaissa korostetaan tarpeellisuusvaatimusta henkilötietojen käsittelyssä eli kerättävien ja käsiteltävien henkilötietojen tulee olla käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia. Poliisiammattikorkeakoulu voi vaatia opiskelijalta vain opiskelijaksi ottamisen tai opiskeluoikeuden peruuttamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaa koskevat tiedot. Terveydentilatietoja voidaan kerätä vain siinä tapauksessa, että tiedolla on merkitystä alan koulutukseen hakeuduttaessa tai tutkinnon suorittamisen kannalta. Opiskelija voidaan myös määrätä terveystarkastukseen, jos on perusteltua aiheita epäillä, että opiskelijalla on terveydellinen este koulutukseen osallistumiselle ja tutkinnon suorittamiselle. Terveydentilatietojen vaatimiselle on yhteiskunnallinen peruste.

Terveydentilatiedot ja rikoksia koskevat tiedot ovat henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja, joiden kirjaamisessa lähtökohtana on, että henkilötietojen käsittelyn tarpeellisuutta on arvioitava tiukoin kriteerein. Tiedot on henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa ilmaistun pääsäännön

mukaan poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole laissa säädettyä perustetta. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan poliisikoulutusta koskevasta lakiehdotuksesta (PeVL 28/2004) katsonut, että henkilötietolain säännöksestä riippumatta tietojen säilytysaika on selvyuden vuoksi asianmukaista sisällyttää erityislakiin. Ehdotuksessa on rajattu se henkilöpiiri, joka tällaisia tietoja saa käsitellä ja lisäksi säädettäisiin tietojen poistamiselle ehdoton kuuden vuoden takaraja, joka lasketaan siitä, kun tiedot on merkitty rekisteriin. On perusteltua, että tiedot ovat Poliisiammattikorkeakoulun käytettävissä koko opiskeluajan, johon voi sisältyä myös enintään kahden vuoden pituinen poissaolo opiskelijan oman ilmoituksen perusteella.

Ehdotus ei ole yksityisyydensuojan tai henkilötietojen perustuslainsuojan kannalta ongelmallinen.

Asetuksenantovaltuudet

Lakiehdotus sisältää useita asetuksenantovaltuuksia. Ne eivät kuitenkaan ulotu seikkoihin, jotka koskisivat perustuslain 80 §:n 1 momentissa mainituin tavoin yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Koska esitys sisältää useita opiskelijoiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyviä perusoikeudellisia kysymyksiä, pidetään suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Poliisiammattikorkeakoulusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Poliisiammattikorkeakoulu

Poliisihallituksen alaisuudessa on Poliisiammattikorkeakoulu. Koulu kuuluu sisäasiainministeriön toimialaan.

2 §

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävät

Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on:

1) antaa sisäisen turvallisuuden alalla tutkimukseen ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja johtamistehtäviin sekä tukea yksilön ammatillista kasvua ja edistää elinikäistä oppimista;

2) harjoittaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä, joka palvelee poliisitoiminnan ja sisäisen turvallisuuden suunnittelua ja kehittämistä sekä Poliisiammattikorkeakoulun opetusta.

Tehtäviään hoitaessaan Poliisiammattikorkeakoulu tekee yhteistyötä poliisin kansallisten ja kansainvälisten sidosryhmien kanssa.

Poliisiammattikorkeakoulun koulutustehtävästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tavoitteiden asettaminen

Poliisihallitus ja Poliisiammattikorkeakoulu sopivat määrävuosiksi kerrallaan Poliisiammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnalle asetettavista tavoitteista ja niiden seurannasta.

4 §

Laadunarviointi

Poliisiammattikorkeakoulun tulee arvioida sekä jatkuvasti kehittää toimintaansa ja laatu-järjestelmiään. Poliisiammattikorkeakoulun on myös osallistuttava säännöllisesti toimintansa ja laatu-järjestelmänsä ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistettava arvioinnin tulokset.

2 luku

Hallinto

5 §

Sisäinen hallinto

Poliisiammattikorkeakoulun sisäistä hallintoa hoitavat hallitus ja rehtori.

6 §

Hallitus

Hallituksen puheenjohtajana on rehtori. Hallituksessa on puheenjohtajan lisäksi kaksitoista jäsentä, joista neljä jäsentä edustaa Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstöä, neljä jäsentä edustaa ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa olevia opiskelijoita sekä neljä jäsentä edustaa sisäisen turvallisuuden viranomaisia ja alalla toimivia yhteisöjä.

Poliisihallitus määrää hallituksen jäsenet ja heille varajäsenet määrääjäksi.

7 §

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on kehittää Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa.

Lisäksi hallituksen tehtävänä on:

1) hyväksyä Poliisiammattikorkeakoulun ohjesääntö, järjestyssääntö sekä tutkintonsääntö;

2) hyväksyä ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen opetussuunnitelmat;

3) käsitellä ja ratkaista Poliisiammattikorkeakoulun käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi säädetyt oikaisuvaatimukset;

4) asettaa Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunta;

5) käsitellä ja ratkaista muut Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännön mukaan hallituksen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi kuuluvat asiat.

8 §

Rehtori

Sisäasiainministeriö nimittää rehtorin.

Rehtorin kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Rehtorin tehtävät

Rehtorin tehtävänä on johtaa Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa.

Lisäksi rehtorin tehtävänä on käsitellä ja ratkaista ne Poliisiammattikorkeakoulun sisäistä hallintoa koskevat asiat, joita ei ole säädetty tai määrätty hallituksen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi taikka joita ei ole Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännössä määrätty muun Poliisiammattikorkeakoulun virkamiehen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi.

10 §

Ohjesääntö

Poliisiammattikorkeakoululla on ohjesääntö.

Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännössä voidaan antaa määräyksiä:

1) Poliisiammattikorkeakoulun organisatiosta;

2) hallituksen päätöksentekomenettelystä;

3) 7 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja asioista;

4) Poliisiammattikorkeakoulun virkamiesten käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi tulevista asioista.

11 §

Tutkintolautakunta

Poliisiammattikorkeakoulussa on tutkintolautakunta opintosuoritusten arviointia tai hyväksi lukemista koskevien oikaisupyyntöjen käsittelyä varten.

Tutkintolautakunnan kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Poliisiammattikorkeakoulun valtuuskunta

Sisäasiainministeriö asettaa Poliisiammattikorkeakoululle valtuuskunnan, jonka tehtävänä on avustaa ammattikorkeakoulua suunnittelemaan ja kehittämään toimintaansa sekä arvioimaan ammattikorkeakoulun toiminta-

taympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia.

Valtuuskunnan kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Tutkinnot ja opetus

13 §

Poliisiammattikorkeakoulussa annettava opetus

Poliisiammattikorkeakoulussa annetaan sisäisen turvallisuuden alalla korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta sekä järjestetään ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta koulutusta. Osa tutkintoon johtavasta opetuksesta voidaan järjestää harjoitteluna sisäisestä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten yksiköissä.

14 §

Tutkinnot

Poliisiammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa sisäisen turvallisuuden alalla:

- 1) ammattikorkeakoulututkintoja, jotka ovat korkeakoulututkintoja;
- 2) ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja, jotka ovat ylempiä korkeakoulututkintoja.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tutkintojen perusteet, koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien laajuus on vähintään 180 opintopistettä ja enintään 240 opintopistettä. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien laajuus on vähintään 60 opintopistettä ja enintään 120 opintopistettä.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista, tutkintonimikkeistä, tut-

kintotavoitteista, opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja määrätään sen nojalla Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

Poliisiammattikorkeakoulu päättää tutkintojen opetussuunnitelmista. Poliisiammattikorkeakoulun tulee järjestää tutkintoihin johtava opetus siten, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon sen laajuutta vastaavassa ajassa.

16 §

Poliisiammattikorkeakoulussa järjestettävän opetuksen ja tutkimuksen vapaus

Poliisiammattikorkeakoululla on 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Opetuksessa ja tutkimuksessa on noudatettava siitä annettuja säännöksiä sekä 3 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita.

17 §

Opetuskieli

Poliisiammattikorkeakoulun opetus- ja tutkintokielinä ovat suomi ja ruotsi.

Poliisiammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti opetus- ja tutkintokielinä voidaan käyttää myös muita kieliä kuin suomea tai ruotsia.

18 §

Opetuksen julkisuus

Poliisiammattikorkeakoulun opetus on julkista, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista (621/1999) muuta johdu. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu voi rajoittaa pääsyä seuraamaan opetusta kouluturvallisuuden varmistamiseksi, opetustilojen rajallisuuden vuoksi tai muusta vastaavasta perustellusta syystä.

19 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus ovat opiskelijalle maksuttomia. Tutkintoon johtaviin opintoihin liittyvät valinta- ja soveltuvuuskokeet ovat opiskelijaksi pyrkivälle maksuttomia.

20 §

Tilauuskoulutus

Poliisiammattikorkeakoulu voi järjestää opiskelijaryhmälle korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta niin, että koulutuksen tilaa ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö, suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö.

Tilauuskoulutusta ei voida järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tilauuskoulutusta ei myöskään voida järjestää niille, joilla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Tilauuskoulutukseen osallistuviin opiskelijoihin sovelletaan tämän lain 22, 23, 26, 27, 31—40 ja 45—48 §:n säännöksiä.

4 luku

Opiskelijavalinnat

21 §

Opiskelijamäärä

Poliisihallitus vahvistaa määrävuosiksi tutkintoja suorittamaan hyväksyttävien opiskelijoiden määrän.

22 §

Kelpoisuus ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

1) ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettussa laissa (672/2005) tarkoitetun tutkinnon;

2) vähintään kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettussa laissa tarkoitetun (631/1998) ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon;

4) aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisen poliisipäällystön virkatutkinnon, poliisialipäällystötutkinnon, poliisialipäällystön virkatutkinnon, poliisin perustutkinnon tai poliisimiehistön virkatutkinnon; tai

5) ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

23 §

Kelpoisuus ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon ja jolla on vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Poliisipäällystön virkatutkinnon, poliisialipäällystötutkinnon, poliisialipäällystön virkatutkinnon, poliisin perustutkinnon tai poliisimiehistön virkatutkinnon suorittaneelta, joka on sittemmin suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon, voidaan vaadittavaksi työkokemukseksi hyväksyä poliisialan tutkinnon jälkeen saatu työkokemus tutkintoa vastaavassa tehtävässä.

24 §

Poliisimieheksi koulutettaville asetettavat lisävaatimukset

Jos ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa kelpoisuuden toimia poliisilaissa (872/2011) tarkoitettuna poliisimiehenä, voidaan opiskelijaksi ottaa henkilö, joka 22 tai 23 §:ssä säädetyn kelpoisuuden lisäksi on:

- 1) Suomen kansalainen;
- 2) terveydentilaltaan poliisimiehen tehtävään sopiva;
- 3) rehellinen ja luotettava;
- 4) saanut B-luokan ajo-oikeuden.

Opiskelijaksi otettavalta edellytettävästä terveydentilasta sekä rehellisyydestä ja luotettavuudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Opiskelijavalintaan liittyvä turvallisuusselvitys

Opiskelijavalintaa koskeva päätös on ehdollinen, kunnes koulutukseen hakeutuvasta on tehty turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) mukainen turvallisuusselvitys.

26 §

Poliisimieheksi koulutettavien valintaan liittyvä oikeus saada tietoja

Opiskelijaksi 24 §:ssä tarkoitettuun ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon pyrkivän tulee antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnissa tarvittavat terveydentilaansa koskevat tiedot Poliisiammattikorkeakoululle sekä osallistua Poliisiammattikorkeakoulun osoittaman terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan terveystarkastukseen ja huumausainetestaukseen. Poliisiammattikorkeakoulu vastaa terveystarkastuksesta ja huumausainetestauksesta aiheutuvista kustannuksista.

Huumausainetestauksessa selvitetään, onko opiskelijaksi pyrkivä käyttänyt huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja huumausaineita muihin kuin

lääkinnällisiin tarkoituksiin. Tarvittaessa terveystarkastuksessa selvitetään, onko opiskelijaksi pyrkivän toimintakyky heikentynyt huumausaineiden lääkinällisen käytön vuoksi.

Terveydenhuollon ammattihenkilö voi luovuttaa Poliisiammattikorkeakoululle kirjallisen johtopäätöksen siitä, onko opiskelijaksi pyrkivän terveydentila poliisimiehen tehtävään sopiva. Huumausainetestauksen tulos sisältyy terveydentilaa koskevaan johtopäätökseen.

27 §

Opiskelijavalinta

Poliisiammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista. Tutkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi pyrkivät voidaan jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin erilaisen koulutustaustan perusteella. Samaan ryhmään kuuluviin opiskelijaksi pyrkiviin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita.

Opiskelijavalinnan perusteena voidaan käyttää valinta- ja soveltuvuuskoetta.

Poliisiammattikorkeakoulu päättää opiskelijaksi hyväksymisestä. Opiskelijavalinnan tuloksesta ilmoittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Opiskelijaksi hyväksytyn on Poliisiammattikorkeakoulun hyväksymisilmoituksessa määrättyssä määräajassa ilmoitettava Poliisiammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta.

29 §

Opiskelupaikan menettäminen

Opiskelijaksi hyväksytty, joka ei ole 28 §:ssä säädetyllä tavalla ilmoittanut opiskelupaikan vastaanottamisesta, menettää opiskelupaikkansa.

5 luku

Opiskelijat

30 §

Opiskelijaksi ilmoittautuminen

Opiskelijaksi hyväksytyn, joka on ilmoittanut ottavansa vastaan opiskelupaikan, on Poliisiammattikorkeakoulun määrämällä tavalla ilmoitettava Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijaksi.

Opiskelijan on joka lukuvuosi Poliisiammattikorkeakoulun määrämällä tavalla ilmoitettava läsnäolevaksi tai poissaolevaksi. Poliisiammattikorkeakoulu voi perustellusta syystä hyväksyä ilmoittautumisen läsnä- tai poissaolevaksi vuotta lyhyemmäksi ajaksi sekä läsnä- tai poissaoloilmoitusta koskevan muutoksen. Opiskelija voi tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä kahden lukuvuoden ajan.

31 §

Opiskeluoikeus

Opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot opetussuunnitelmien sekä Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti.

Kokopäiväopiskelijan on suoritettava 1 momentissa tarkoitetut opinnot enintään vuotta niiden laajuutta vastaavaa aikaa pitimmässä ajassa. Tähän enimmäisaikaan ei lasketa aikaa, jonka opiskelija on ollut poissa:

- 1) tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella;
- 2) opintojensa keskeyttämisen vuoksi; tai
- 3) määräaikaisen erottamisen vuoksi.

Muun opiskelijan 1 momentissa tarkoitettujen opintojen enimmäisajan perusteista määrätään Poliisiammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

32 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Opiskelija, joka ei ole ilmoittautunut 30 §:ssä säädetyllä tavalla, menettää opiskeluoikeutensa.

Opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan 31 §:n 2 momentissa säädetyssä tai 3 momentin nojalla määrättyssä ajassa, menettää opiskeluoikeutensa, jollei Poliisiammattikorkeakoulu erityisestä syystä myönnä hänelle lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen.

33 §

Opiskeluoikeuden palauttaminen

Poliisiammattikorkeakoulu voi erityisestä syystä opiskelijan hakemuksesta palauttaa opiskeluoikeuden, jonka opiskelija on menettänyt 32 §:ssä tarkoitettua syystä.

Opiskelijan on kirjallisesti haettava opiskeluoikeuden palauttamista vuoden kuluessa siitä, kun opiskelija on vastaanottanut Poliisiammattikorkeakoulun ilmoituksen opiskeluoikeuden menettämisestä.

34 §

Opintosuoritusten arviointi ja oikaisumenettely

Opiskelijalla on oikeus saada tieto opintosuorituksensa arvioinnista ja arviointiperusteiden soveltamisesta opintosuoritukseensa arvioinnin suorittaneelta opettajalta. Opiskelijalla on oikeus saada tieto opintojensa hyväksilukemista koskevan ratkaisun perusteista.

Opintosuorituksensa arviointiin tai opintojen hyväksilukemiseen tyytymätön opiskelija voi pyytää kirjallisesti oikaisua arvioinnin suorittaneelta tai opintojen hyväksilukemisen ratkaisseelta opettajalta. Oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada omalta kohdaltaan tietoonsa arvioinnin tulokset ja arviointiperusteiden soveltaminen taikka opintojen hyväksilukemisen perusteet. Opettajan on annettava opiskelijalle kirjallinen päätös.

Opiskelija, joka on tyytymätön 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen, voi hakea siihen kirjallisesti oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon päätöksestä.

35 §

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Poliisiammattikorkeakoululla on järjestys- ja sääntö, jolla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja opiskeluympäristön viihtyisyyttä.

Järjestyssäännössä voidaan antaa 1 ja 2 momentissa säädetyin tavoin tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä, asianmukaisesta käyttäytymisestä, voimankäyttövälineistä, Poliisiammattikorkeakoulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta koulun tiloissa ja alueella.

Koulutusturvallisuuden ylläpitämiseksi Poliisiammattikorkeakoulu voi asettaa opetuksen osallistumisen ehdoksi Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön suorittaman kokeen, joka tehdään opiskelijan nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi. Poliisiammattikorkeakoulu henkilöstöön kuuluva voi estää opiskelijan osallistumisen opetukseen, jos koe osoittaa opiskelijan olevan alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena taikka jos opiskelija kieltäytyy kokeesta.

36 §

Opiskelijakunta

Poliisiammattikorkeakoulussa on opiskelijakunta, johon voivat kuulua Poliisiammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Opiskelijakunnalla voi olla myös kannatusjäseniä siten kuin opiskelijakunnan säännöissä tarkemmin määrätään.

Opiskelijakunnan tehtävänä on ehdottaa Poliisihallitukselle Poliisiammattikorkeakoulun hallitukseen opiskelijoiden edustajaksi

määrättävät, osallistua Poliisiammattikorkeakoulun muuhun toimintaan sekä toimia jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiään. Tehtäviään hoitaessaan opiskelijakunnan tulee omalta osaltaan valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valvetuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen.

Opiskelijakunnan tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat menot suoritetaan opiskelijakunnan omaisuudesta ja toiminnasta saatavilla tuloilla sekä jäsenmaksuilla, joita opiskelijakunnalla on oikeus määrätä jäsentensä suoritettaviksi.

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijakunnalla on itsehallinto. Opiskelijakunnan hallinnosta määrätään tarkemmin rehtorin valvotussa opiskelijakunnan säännöissä. Muuten opiskelijakunnan toimintaan sovelletaan, mitä yhdistyslaissa (503/1989) säädetään rekisteröidystä yhdistyksestä.

37 §

Opiskeluoikeuden peruuttaminen

Poliisiammattikorkeakoulu voi peruuttaa opiskelijan opinto-oikeuden, jos opiskelija:

- 1) menettää Suomen kansalaisuuden;
- 2) ei ole enää terveydentilaltaan poliisimiehen tehtävään sopiva tai kieltäytyy osallistumasta Poliisiammattikorkeakoulun määräyksestä terveydentilan toteamiseksi tarpeelliseen terveystarkastukseen;
- 3) tuomitaan rangaistukseen tahallisesta rikoksesta ja tuomio on lainvoimainen; tai
- 4) vaarantaa vakavasti turvallisuutta rikkomalla 35 §:ssä tarkoitettua Poliisiammattikorkeakoulun järjestyssäännön määräystä.

Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella vain siinä tapauksessa, että opiskelija on 24 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa.

Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella vain siinä tapauksessa, että opiskelijan terveydentilan muutos arvioidaan pysyväksi tai pitkäaikaiseksi.

Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla perusteella

vain siinä tapauksessa, että kurinpitorangais-
tusta ei voida pitää riittävänä seuraamuksena.

38 §

Opiskelun keskeyttäminen

Poliisiammattikorkeakoulu voi keskeyttää opiskelijan opinnot, jos:

1) on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelijan opiskeluoikeus voidaan peruuttaa 37 §:ssä säädetyillä perusteilla; tai

2) opiskelija on esitutkinnassa epäiltyinä tahalliseksi rikoksesta.

Opiskelun keskeyttämistä koskeva päätös tehdään määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

39 §

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen ja opintojen keskeyttämiseen liittyvä tiedonsaanti

Opiskelija, joka on 24 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa, voidaan määrätä laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin terveydentilan toteamiseksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että opiskelija ei ole enää poliisimiehen tehtävään sopiva. Poliisiammattikorkeakoulu vastaa määräämistään tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista.

Poliisiammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada opiskeluoikeuden arviointia varten Poliisiammattikorkeakoulun osoittaman, ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun lääkärin kirjallinen lausunto, josta ilmenee, että opiskelijalle on tehty tarkastus tai tutkimus terveydentilan selvittämiseksi sekä tarkastuksen tai tutkimuksen perusteella laadittu arvio opiskelijan toimintakyvystä ja soveltuvuudesta terveydentilansa puolesta poliisimieheksi.

Poliisiammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada opiskeluoikeuden peruuttamisen tai opiskelun keskeyttämisen edellyttämät tiedot opiskelijaa koskevasta rikosasiasta esitutkintaviranomaisilta, syyttäjältä ja tuomioistuimelta.

40 §

Kurinpito

Poliisiammattikorkeakoulu voi antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen tai erottaa opiskelijan enintään yhden vuoden määräajaksi, jos opiskelija on:

1) rikkonut järjestyssäännön määräyksiä;

2) menetellyt opinnoissaan vilpillisesti; tai

3) käyttäytynyt 24 §:ssä tarkoitetun koulutuksen aikana sopimattomasti tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamuksen poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

6 luku

Henkilöstö

41 §

Opettajat

Poliisiammattikorkeakoulun opettajat ovat virkasuhteessa valtioon. Opettajia ovat yliopettajat ja lehtorit sekä opetustehtävissä toimivat ylikomisariot, komisariot, ylikonstaapelit ja vanhemmat konstaapelit.

Opettajien lisäksi Poliisiammattikorkeakoulussa voi olla kouluttajia ja luennoitsijoita.

42 §

Opettajien kelpoisuusvaatimukset ja tehtävät

Poliisiammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

43 §

Nimittäminen

Poliisiammattikorkeakoulu nimittää henkilöstönsä rehtoria lukuun ottamatta.

7 luku

Erinäiset säännökset

44 §

Poliisiammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonomikkeen käyttö

Poliisiammattikorkeakoulun nimeä saa käyttää vain tässä laissa tarkoitettusta ammattikorkeakoulusta.

Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettua ammattikorkeakoulututkinnon ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon tutkintonimikettä ei saa käyttää muualla suoritetuista tutkinnoista.

45 §

Menettely eräissä opiskelijaa koskevissa asioissa

Opiskelun keskeyttämisestä, opiskelu-oikeuden peruuttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta ja opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori, jolle Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännössä asian käsittelyä ja ratkaisua ole määrätty toisen Poliisiammattikorkeakoulun virkamiehen tehtäväksi.

46 §

Muutoksenhaku

Poliisiammattikorkeakoulun päätökseen, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskelu-oikeuden palauttamista, opiskelun keskeyttämistä, opiskelu-oikeuden peruuttamista, määräaikaista erottamista tai kirjallista varoitusta saa hakea oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun hallitukselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa kuin opiskelu-oikeuden peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-

oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Poliisiammattikorkeakoulun tutkintolautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ohjesäännön, järjestyssäännön, tutkintosäännön, opetussuunnitelman tai valintaperusteiden hyväksymistä koskevaan Poliisiammattikorkeakoulun hallituksen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Opiskelu-oikeuden peruuttamista ja opiskelun keskeyttämistä koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei Poliisiammattikorkeakoulun hallitus tai hallinto-oikeus kiellä täytäntöönpanoa.

47 §

Poliisin virkapuvun käyttö

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan on käytettävä poliisin virkapukua osallistuessaan koulutukseen, jos hän suorittaa 24 §:ssä tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa.

Poliisimiehen virassa olevat opiskelijat ja ulkomaalaiset poliisimiehet voivat Poliisiammattikorkeakoulun päätöksen mukaisesti käyttää koulutukseen osallistuessaan poliisimiehen virkapukua. Ulkomaalaiset poliisimiehet voivat käyttää myös oman maansa poliisin virkapukua.

48 §

Salassa pidettävät tiedot

Poliisiammattikorkeakoulun on ilmoitettava opiskelijoille, milloin opetuksen yhteydessä käsitellään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain tai muun lain nojalla salassa pidettävä tietoa.

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelija ei saa koulutuksen aikana tai sen jälkeen paljastaa eikä käyttää oikeudettomasti 1 momentissa tarkoitettua salassa pidettävää tietoa.

49 §

Arkaluonteisten tietojen käsittely

Poliisiammattikorkeakoululla on oikeus opiskelijaksi ottamista, kurinpitoa, opiskelun

keskeyttämistä ja opiskeluoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa käsitellä henkilötietolain (523/1999) 11 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja arkaluonteisia henkilötietoja. Kurinpitoasian yhteydessä ei saa kuitenkaan käsitellä opiskelijan terveydentilaa koskevia tietoja.

Poliisiammattikorkeakoulun on säilytettävä arkaluonteiset tiedot erillään muista henkilötiedoista. Arkaluonteiset tiedot tulee poistaa rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei ole enää lakisääteisten tehtävien hoitamisen edellyttämää perustetta, kuitenkin viimeistään kuuden vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Poliisiammattikorkeakoulun on määriteltävä ne virkamiehet, joilla on tehtävissään oikeus käsitellä 1 momentissa tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja.

8 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

50 §

Voimaantulo ja kumottavat säännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tällä lailla kumotaan poliisikoulutuksesta annettu laki (68/2005), jäljempänä *kumottu laki*.

51 §

Poliisiammattikorkeakoulu sekä sen henkilöstö

Kumotussa laissa tarkoitettu Poliisiammattikorkeakoulu muuttuu tässä laissa tarkoitetuksi Poliisiammattikorkeakouluksi. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä aiemman palvelussuhteeseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa.

Poliisiammattikorkeakouluun siirtyvän opettajan virkanimike voidaan ilman asianomaisen suostumusta muuttaa lehtoriksi,

komisarioksi, ylikonstaapeliksi tai vanhemmaksi konstaapeliksi, jos hän täyttää virkaan säädettyt kelpoisuusvaatimukset.

52 §

Poliisin perustutkinnon opiskelijat

Tämän lain tullessa voimaan poliisin perustutkintoa opiskelevat saavat jatkaa opintojaan ja suorittaa poliisin perustutkinnon tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2016.

Mikäli opiskelija ei ole suorittanut poliisin perustutkintoa 1 momentissa säädetyssä määräjassa, hän voi siirtyä 22 §:n säännösten estämättä poliisimiehen virkaan johtavan ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijaksi.

53 §

Poliisialipäällystötutkinnon opiskelijat

Tämän lain tullessa voimaan poliisialipäällystötutkintoa opiskelevat saavat jatkaa opintojaan ja suorittaa poliisialipäällystötutkinnon tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisesti 30 päivään kesäkuuta 2015.

Mikäli opiskelija ei ole suorittanut poliisialipäällystötutkintoa 1 momentissa säädetyssä määräjassa, hän voi siirtyä esimiestehtäviin valmentaviin ammatillisiin erikoistumisopintoihin suorittamatta 22 §:ssä tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa.

54 §

Poliisipäällystön tutkinnon opiskelijat

Tämän lain tullessa voimaan poliisipäällystön tutkintoa suorittavat saavat jatkaa opintojaan ja suorittaa poliisipäällystön tutkinnon tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2017.

2.

Laki**poliisin hallinnosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 12 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 15 a §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 § ja sen edellä oleva väliotsikko laissa 100/2007 sekä 15 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 873/2011.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki**opintotukilain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 3 §:n 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1122/2008, seuraavasti:

3 §
Määritelmät

(351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa (/) tarkoitettua Poliisiammattikorkeakoulua;

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *korkeakoululla* yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

4.

Laki

opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain (1318/2002) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös Poliisiammattikorkeakoulussa, Pelastusopistossa ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa annettavassa koulutuksessa oleviin sekä muussa näihin rinnastettavassa koulutuksessa oleviin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Sisäasiainministeri *Päivi Räsänen*

3.

Laki**opintotukilain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 3 §:n 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1122/2008,
seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *korkeakoululla* yliopistolaissa (645/1997) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua ja ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja;

4) *korkeakoululla* yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja ja *Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa (/) tarkoitettua Poliisiammattikorkeakoulua;*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

4.

Laki**opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta annetun lain (1318/2002) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Mitä *edellä* 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös poliisikouluun, palo- ja pelastusopistoihin, vankeinhoitolaitoksen perus- ja jatkokoulutukseen sekä muuhun näihin rinnastettavaan koulutukseen *myös siltä osin kuin koulutus ei ole 1 momentissa mainittujen lakien mukaista koulutusta.*

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös *Poliisiammattikorkeakoulussa, Pelastusopistossa ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa annettavassa koulutuksessa oleviin* sekä muussa näihin rinnastettavassa koulutuksessa oleviin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20